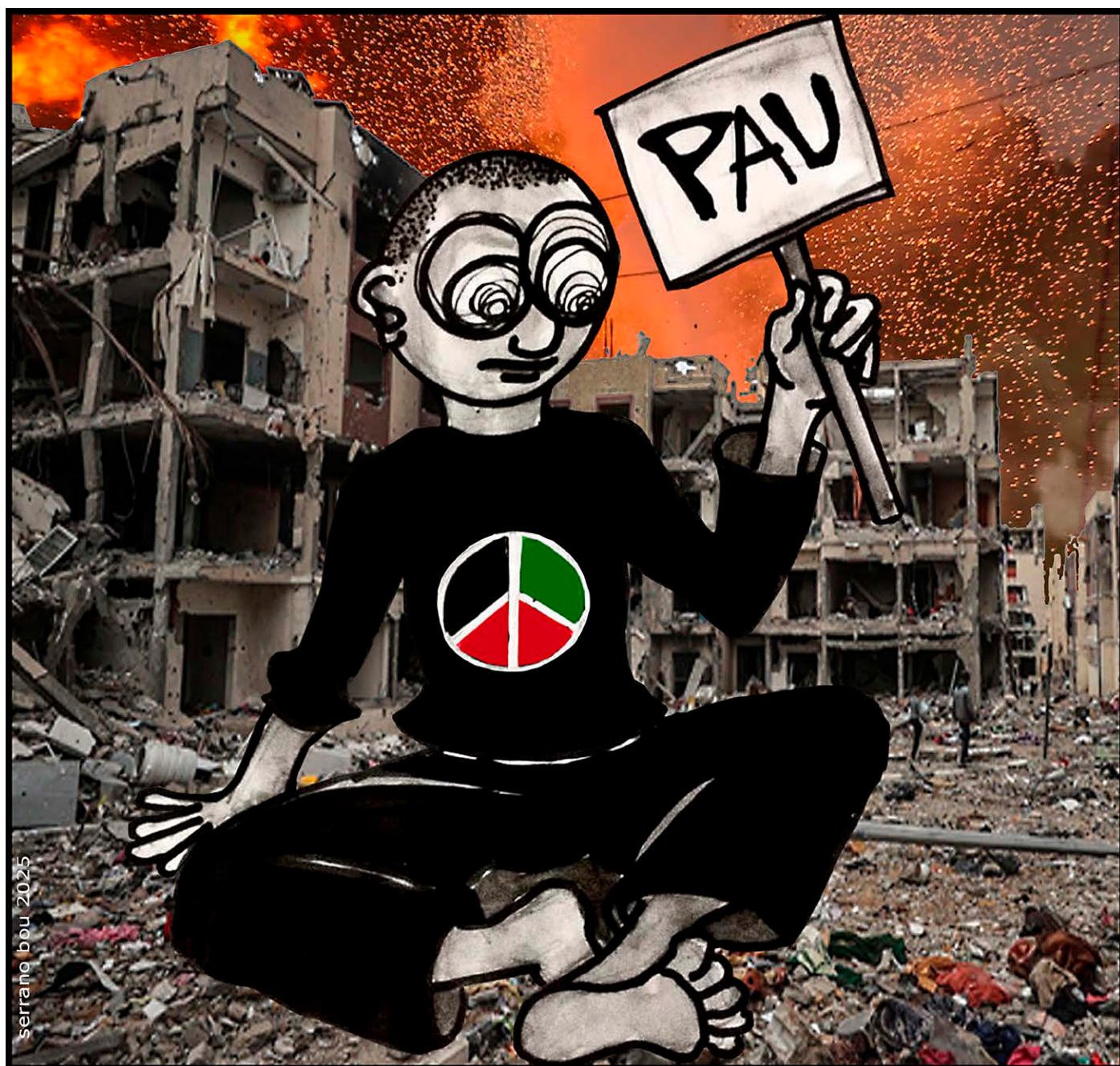

Celobert

Revista singular, local i de país

Tanquem els ulls, després plorem. Serrano Bou

LA MAR DE PROP!

PSC / ♥ BLANES

**Desitgem a tots els blanencs,
blanenques i visitants una
BONA FESTA MAJOR**

T'esperem als nostres carrers

abbc.cat

#comerçblanes #comptemambtu

   abbcblanes

**Bona
Festa
Major!**

Serrano Bou
(Blanes 1952)

Té una llarga trajectòria professional com artista social i visual. Durant la dècada dels vuitanta va residir a New York City. Les seves estades a Àsia i Amèrica Llatina van significar una gran experiència que van enriquir la seva versatilitat artística i el seu instint innovador com a creador.

L'obra artística de Serrano Bou inclou diferents tècniques: pintures, escultures, oxidació de metalls, collages, peces de contingut social, algunes d'elles realitzades amb pintura i materials reciclats, especialment el plàstic.

@quimserranobou

De l'editor	4	Salut	34
Celobert: per molts anys!		Recupera la teva visió: Guia senzilla sobre les lents intraoculars	
Valor afegit	5	L'oracle	36
El silenci com a herència i ser visibles com revolució		Un pacte imaginari	
Vila de Blanes	7	Música	38
El Mirall, 40 anys fent teatre		Discs rescatats: La Trinca – Festa Major	
Els focs		Els Països Catalans	40
Patrimoni. Identitat		#27. El retorn a l'esplendor de la llengua i la literatura catalana: La Renaixença	
Blanes es vesteix de gala per homenatjar Emma Vilarasau i Mercè Sampietro		Poesia	43
D'aquí i d'allà.		Poeta català de Mallorca	
Mary Jane i Julissa Chu Sifuentes, dues blanenques del Perú		Clau de volta	44
Vescomtat de Cabrera	18	Àngel Guimerà: la força del catalanisme	
Blanes, una mirada al mar en temps dels Cabrera		Va de llibres	46
Vila de Lloret	22	Els dos últims Fabergé	
Dia Internacional dels Arxius.		Roser Rosés. 1926-2025	
Entre petons i fotos: dos anys de (no) gestió		Entre els dimonis de la terra i "los angelillos del cante"	
Diada única pels lloretencs		Donasses	48
Art a cel obert	29	Roser Rosés i Senabre	
Remendadora. Josep Puig Valls		Del Menjar i Beure	50
Vila de Tossa	31	Cultura i tradició: "L'hora del vermut"	
Puig Valls: quan la música es pinta			
Medi ambient i ecologisme	32		
La reducció del període de congelació als llacs boreals dispara la seva contribució a l'escalfament global			

→ **SEGUEIX-NOS
A INSTAGRAM!**
@celobert.cat

→ **www.celobert.cat**

Una llengua no mor perquè els
que no la saben no l'aprenen,
una llengua mor perquè
els que la saben no la parlen.

El paper amb el qual confeccionem el **Celobert** prové d'explotacions forestals sostenibles i per a la seva producció s'han seguit els més estrictes controls mediambientals.

Celobert

Edició Costa Brava Sud
Noticiari i opinió de la vida quotidiana
Juliol 2025 | Núm. 236

Editor i director

Lluís Amat
639 082 976 | info@celobert.cat

Patrocinadors

Comptem amb el suport dels
anunciants d'aquesta edició

Disseny gràfic

Maria Àngels Maresma

Maquetació

Cantalozella

Col·laboradors

Aitor Roger, Bruna Solei,
Jordi Borràs, Guifré Ripoll,
Marina Garcia Carbonell,
Maria Joancomartí, Jaume Planas,
Pol Ginesta, Olga Casado,
Alba Lupiañez, Josep Maria Guinart,
Marta del Arbol, Violant Gordils,
Dani Garcia Crespo i Xavier Surís

Convidats

Micaela Álvarez Moreira, Mireia Massana,
Quim Rullant Valls, Mar Salada, Elisa Sola
Ramos, Arxiu Municipal Blanes (AMBL),
Albert Robert, Antònia Batlle Andreu,
Daniel Mercado-Bettin, Sandra Gómez
Sánchez, Joan Felip Furés, Xavier Diez,
Bartomeu Mestre, Roser Diaz Martín,
Jordi Panyella, Josep Puy, LAVIRET.

Fotografies

M. Assumpció Comas, Tomàs Solà,
Jordi Triadó, Àlicia Torras, Arxius
Municipals i Ajuntament de Blanes,
Lloret i Tossa

Il·lustracions

Joan Antoni Poch,
Leo Flores

Consell lingüístic

Anna Camps i Puig

www.celobert.cat
[@celobert.cat](https://twitter.com/celobert.cat)

Dipòsit legal

GI-1121-2003

Cap part d'aquesta publicació
pot ser reproduïda o difosa per
cap mitjà sense permís de l'editor

No tenim preu

DE L'EDITOR

Celobert: per molts anys!

Aferrar-nos a la cultura, als llibres, a l'art...
ens permet tirar endavant.

Quan vaig tenir la gosadia i la inconsciència ara 23 anys de muntar Celobert, un mitjà que pretén tenir una mirada sobre el món de la cultura. Un mitjà que fa i difon cultura. Que dona visibilitat a la creació i que és també, en si mateix, un trampolí creatiu.

Celobert va néixer d'una convicció amb esforç i amb molta il·lusió. La convicció era que hi havia un forat per crear un mitjà singular, local i de país, en català. Un mitjà centrat en la cultura. Un mitjà modest i ambiciós alhora.

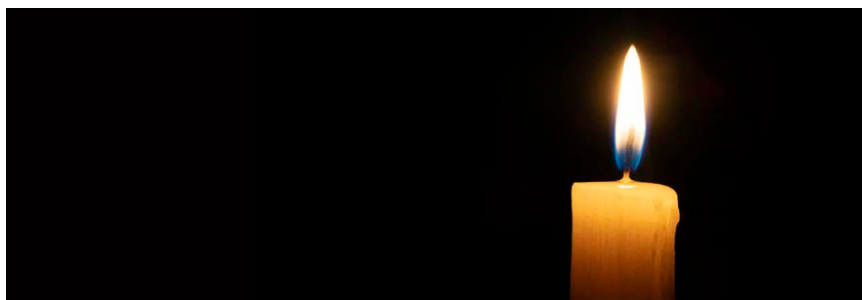
Com que partíem d'uns recursos forçosament limitats i com que la precarietat del sector és més norma que excepció, a **Celobert** vam fer de la necessitat virtut i vam decidir que aniríem a la nostra. Que no intentaríem arribar a tot arreu ni parlar de tot, sinó que treballaríem amb llibertat, amb esperit artesanal, sense ànim de lucre i amb la intenció d'establir complicitats dins d'un territori i d'un sector massa ple d'enveges, de traïcions i de punyetes.

I ens hem envoltat dels millors col·laboradors possibles: persones amb coses a dir, amb una mirada pròpia i, sobretot, amb ganes de publicar a **Celobert**. Els col·laboradors han anat canviant perquè això de les col·laboracions va com va, però sempre hem intentat alternar les veus noves amb els qualificats autors de sempre.

Celobert es va consolidar ben aviat com un mitjà amb molts lectors fidels i amb un poder prescriptor. Hem rebut reconeixements, i les xifres d'audiència en paper i digitals han superat les expectatives. Però els números –una altra mena de números, uns números antipàtics– no sempre han sortit i la continuïtat del projecte ha penjat d'un fil en més d'una ocasió. No volem posar murs de pagament perquè entenem que la cultura ha d'estar a l'abast de tothom, però depenem del suport econòmic dels anunciant.

La cultura és el que queda quan no queda res més. Quan tota la resta es trenca. N'estic convençut. Aferrar-nos a la cultura ens permet tirar endavant. En aquest cosmos emboirat i boirós, un mitjà que fa cultura i acosta la cultura a tothom té, crec, prou raó de ser.

Bona Festa Major a tots i totes i gràcies per ser-hi! ■

Celobert, crear bellesa i dir la veritat

Micaela Alvarez

Moreira, professional en Diversitat i Gènere

El Castell d'en Plaja il·luminat amb motiu del Pride Costa Brava celebrat a Lloret de Mar

Foto: Kylie Sabina

El silenci com a herència i ser visibles com revolució

Fa menys d'una dècada que vaig començar a entendre com es transmet la LGBTIfòbia, no tant des de l'odi explícit, sinó des del silenci, la mofa o la complicitat amb el rebuig. Tot i això, sé que ha estat present tota la vida. Recordo com una companya, la Carmen, i el seu germà esdevenien objecte de burles i sospites. Jo, encara nena, no entenia del tot què significaven aquells insults disfressats d'humor, però vaig aprendre ràpidament què volia evitar: ser assenyalada d'aquella manera.

A casa meua, la llibertat sempre es proclamava amb la boca petita. Es deia que cadascú podia fer la seva vida, però alhora apareixien paraules com "antinatural", "pecat" o "desviació" dites amb una tranquil·litat esgarrifosa. Aquest rebuig suau, amb to de missa de diu-

menge, també fa mal. I educa. Educa en la por, en l'autocensura i en la vergonya. Ningú em va parlar mai obertament sobre què volia dir estimar algú del mateix gènere, ni molt menys sobre les persones trans. Ningú em va dir que podia ser una opció legítima.

Anys més tard, a l'institut, la realitat em va sacsejar. Una companya de literatura em va explicar que tenia parella, una noia. Vaig sentir sorpresa, i també vergonya de la meua pròpia sorpresa. En aquell moment vaig entendre com de profund havia arrelat dins meu aquella educació heterosexual i normativa. Vam celebrar juntes aquella confiança, però amb la por al darrere. Perquè sabíem que allò no es podia dir a tothom. Sabíem que la nostra societat encara no abraçava del tot les diferències.

Recordo tot això i em pregunto quina és la nostra responsabilitat. I la de l'Estat. No érem, potser, la generació que havia deixat enrere tot això? Però encara no hi hem arribat. Quan l'educació sexual i afectiva queda relegada a l'atzar de cada família, l'omissió esdevé norma. El sistema educatiu, durant anys, ha legitimat només algunes formes d'estimar i d'existir. Ha deixat fora de la història –i de les aules– les persones LGBTI.

Ara vivim un moment de canvi. Els avenços legislatius, com la Llei 4/2023 per la igualtat real i efectiva de les persones trans i per la garantia dels drets LGTBI, suposen un punt d'inflexió. Per primer cop, l'Estat reconeix i protegeix drets que durant massa temps han estat negats. Però el canvi legal no pot anar sol. Ha d'anar acompanyat d'un canvi cultural i educatiu profund.

Cal parlar de les identitats no binàries, de les dones lesbianes, de les persones trans, de les bisexualitats... i fer-ho no només en clau de lluita, sinó en clau de vida. Cal obrir la narrativa per prevenir l'assenyalament, per eliminar el motiu de vergonya, per fer de l'escola, la família i l'espai públic llocs de reconeixement i legitimitat.

El sistema ens va arrabassar la possibilitat de créixer amb naturalitat dins la nostra identitat. Ens va fer creure que ésser i estimar com ho fem era motiu d'exclusió. Ara, la responsabilitat és nostra: recuperar les veus que van ser silenciades, defensar-les i protegir-les, posar llum als marges i garantir que cap generació més creixi sense aquesta part de la història. ■

Moments per gaudir el dia i la nit
www.calatreumal.com

Bona Festa Major!

Alba Lupiáñez
Periodista
Aitor Roger
Historiador

ANIVERSARIS — 40 anys —

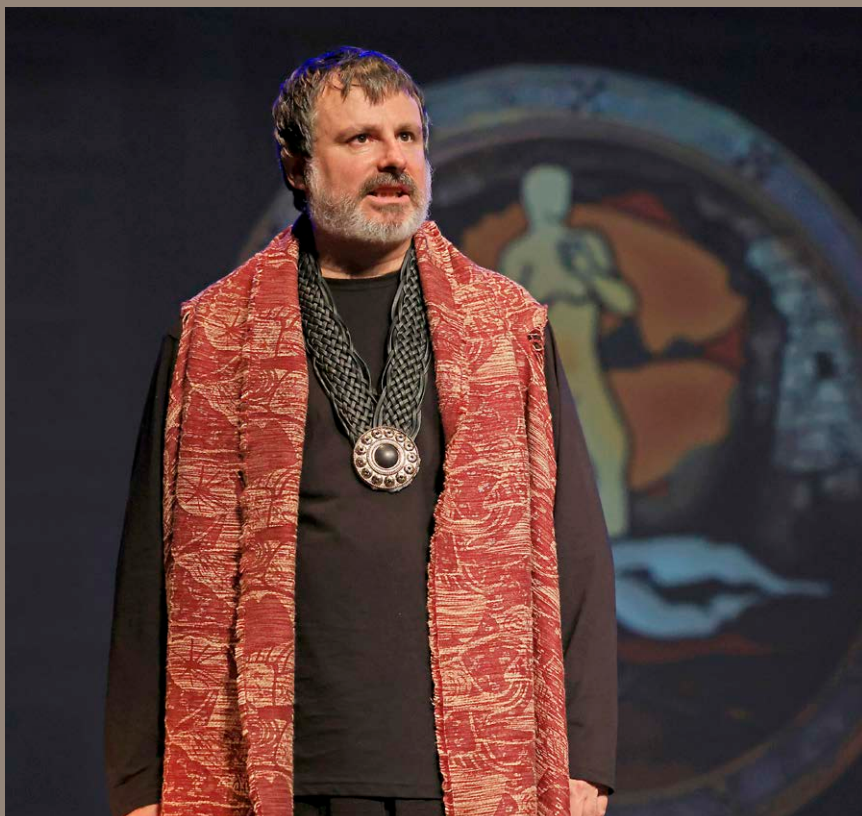
Una de les característiques d'El Mirall és el compromís i la serietat. Un grup innovador i espontani que sempre ha buscat, a partir d'idees fresques, donar la volta i canviar l'enfocament de temes de la societat que els inquieten. A més sempre han fet obres molt corals, on hi tenia més protagonisme el grup que els intèrprets. Un estil de teatre contemporani on també es defensa la idea que el llenguatge no verbal és igual o més important que el llenguatge de text.

"El mirall és un exercici que s'ha de fer en parelles i que consisteix a situar-se un davant de l'altre per imitar tot allò que fa un dels membres de la parella i aconseguir crear l'efecte d'un mirall. El *mirall* és un dels exercicis que més treballava en Pep Alum en els primers tallers de teatre que va organitzar i és precisament aquest exercici el que posa nom al grup teatral: El Mirall." Aquestes paraules van ser publicades en un article que vam escriure (Alba Lupiáñez) a la revista Blanda 14 de l'Arxiu Municipal amb motiu del vint-i-cinc anys del grup teatral, que ara ja celebra els seus 40 anys de vida.

Però, també podríem començar aquest article de Celobert reproduint unes altres paraules, les del mateix fundador i director del grup, Pep Alum, que explica que "l'any 1985 va començar la que ha estat una de les experiències més gratificants i enriquidores de la meua vida: vaig iniciar a l'escola de la Vila un taller de teatre amb nens d'onze i dotze anys. Aquest va ésser l'embrió del qual ben aviat seria el meu grup de teatre: El Mirall."

I va ser comptant amb l'ajuda inicial d'Emilio Vivar, mestre de l'escola pública Joaquim Ruyra i que com Alum també havia assistit a un curs que havia impartit a Blanes el professor d'interpretació de l'escola de formació d'actors La Casona Fernando Grifell, que es va organitzar un taller a l'escola dels seus fills. Va ser un èxit i l'experiència es va repetir tres anys més. Alum va dirigir-ne els tres espectacles. El de final de curs de l'any 1986 es titulà *Les aventures de Jordi, Sant Jordi* (1986). Aquest espectacle l'hem pogut veure de nou al teatre de Blanes formant part dels actes programats per celebrar el 40è aniversari. Una versió molt lliure de la llegenda, amb un text majoritàriament improvisat i on les accions físiques explicaven més coses que les paraules. *Mi-Ma* (1987) va ser una creació en forma de faula sobre la importància de la llengua i la força de la comunicació, les diferències o el respecte per l'altre. I, finalment, la darrera obra d'aquesta "trilogia inicial" fou *Històries d'Àfrica* (1988), un relat que feia una reflexió sobre el racisme a partir de cinc escenes lligades per uns narradors

L'edat escolar dels joves actors i actrius fa que una nova etapa s'aculli ja a l'Institut Sa Palomera, on Xavi Gratacós, estudiant de direcció teatral a l'Institut del Teatre de Barcelona, dirigí el quart muntatge d'El Mirall *Bidet S.L. o el fontanero siempre llama dos veces* (1989), tot un exercici d'improvisació constant amb el què participem al Visionat de Teatre de la Diputació de Girona i a la 7a mostra de Teatre Jove de la Generalitat. El curs 1990 i 1991 es va crear l'espectacle

Barretxa, una performance sobre la pau, que van representar a festivals de Marsella, Palermo i una trentena d'actuacions més per les comarques gironines i barcelonines, i que a més va guanyar el Visionat de Teatre de la Diputació de Girona. L'espectacle titulat *Elsinor 77* (1992) es dividia en tres parts i era una reflexió de la mort. *Sala d'espera* (1993) era una paròdia sobre la sanitat pública, que es representà també fora de Blanes, a Itàlia, i que va tancar les jornades mèdiques del llavors acabat d'estrenar Hospital Comarcal de Blanes.

Però l'etapa dels tallers al Sa Palomera també era provisional, ja que, igual que havia passat anys abans a la Vila, els nois i noies van créixer i van marxar a estudiar fora de Blanes. A mesura que el grup creixia i els seus integrants acabaven la seva etapa educativa a l'institut es van veure amb la necessitat d'oficialitzar-lo i constituir-se en una entitat pròpia.

Amb *Hagog* (1993) arriba el primer espectacle dirigit per un membre d'El Mirall i, concretament, un dels alumnes que s'havien format en els tallers inicials a la Vila, Carlos González, on es parlava de diferents problemes socials com la xenofòbia, la guerra, la sida, l'ecologia... *Globus, gomes i enganxines o mai plou a gust de tothom* (1994) fou una obra de creació pròpia on s'hi barrejaven diferents històries en què el tret comú era l'inconformisme o la insatisfacció. L'obra va viatjar també fora, fins a Mislata (València). *Pròleg* (1995) comptava amb text de Joan Borràs sobre una versió lliure de *Hamlet* de Shakespeare i Nene Crespo, membre d'El Mirall des dels inicis, va compondre la música original del muntatge. *Per fer El món, el dimoni i la carn* (1995) – espectacle que s'inclougué dins els actes del desè aniversari del grup – es va contractar un director de fora del grup, Ferran Fauca, i es va crear l'espectacle a base d'improvisacions col·lectives on els mateixos actors van escriure i representar les cançons. L'obra tractava sobre el desgast de la raça humana i va acabar sent el primer i únic musical del grup. Carlos González va tornar a dirigir un muntatge amb els membres d'El Mirall i que es titulà *Veus familiars* (1996), un text de Harold Pinter que tractava sobre la pederàstia.

Del 1996 al 2001 no es va produir cap obra estrictament del grup. Tot i això es van continuar fent tallers a l'IES Serrallarga on van sortir muntatges com *Cupido 2000*, *Non, non vine son o Tot assajant Lisístrata*.

L'obra *Chopin, Liszt... música pels cinc sentits* (2001) va suposar la tornada a les activitats creatives com a grup. A més a més, al projecte se li va afegir Carme Rodríguez com a ajudant de direcció i Carlos González i José Carlos "Kore" Velasco com a tècnics de llum i so, tots tres membres del grup des dels inicis. Tres joves alumnes dels tallers de l'IES Serrallarga (Alfred Moreno, Héctor Tirado i Marcela G. Fossati), acompanyats pel pianista Josep M. Pigullem, van treballar en aquest espectacle on la música de Chopin i la de Liszt acompanyava la història d'una intoxicació i guariment d'una jove parella d'enamorats amb uns bolets. Una eclèctica versió de *Macbeth* (2002) de Shakespeare es va construir al voltant del so permanent d'una bateria. *Ruyra* (2003) va ser un espectacle que aplegava membres d'altres entitats de Blanes: el grup de teatre Xiroia, els Farts d'Assaig, el Cor de Cambra Sota Palau, l'Esbart Joaquim Ruyra, la Big-Band Jazz Club Blanes i també membres del grup de Lloret Teatre de la Selva. La dramaturgia i la direcció eren d'en Pep Alum i de la direcció musical se'n va encarregar Josep M. Guinart. Tot un èxit de públic i una obra que s'inclogué dins els actes de celebració del centenari del llibre *Marines i boscatges* de l'escriptor Joaquim Ruyra. Carlos González va crear i dirigir *Bienvenido Mr. Napial* (2004) va sorgir a propòsit de l'oferiment que l'organització d'acollida i suport a immigrants ACCENT va fer-li per presentar un treball en el Fòrum de les Cultures de Barcelona. *Lorca: sang i fet-*

ge (2004) fou inicialment una obra que va ser estrenada pels alumnes de l'IES Serrallarga com a resultat d'un taller de tot el curs, però el grup va agafar el text, hi va fer canvis i el va adaptar. Un homenatge a la vida i obra del poeta granadí que s'apropava a *Yerma*, *Bodas de Sangre* i a *Bernarda Alba*. Amb *Lorca: sang i fetge* El Mirall va guanyar el Visonat de la Diputació de Girona, el premi Ciutat de Terrassa i el premi Ciutat de Tàrraga, i van fer més de 40 representacions.

Per celebrar el XX aniversari El Mirall també va treballar amb un director aliè a l'entitat. Així doncs, es va contactar amb Ester Nadal i Pep Massanet perquè dirigissin l'obra *Ones dona* (2006). Aquest espectacle era de creació col·lectiva però es va fer prenent com a punt de partida l'obra *La lladre i la senyora Guix*, de Beth Escudé.

La creativitat seguia donant bons fruits i el 2007 arribaria *F.F.S. (Fastfood syndrome)*, on partir d'un text d'en Pep Alum, el grup Reflexes (grup jove d'El Mirall) va interpretar un grup de joves malalts ansiosos pel menjar escombraria internats en una clínica especialitzada.

No funciona (2008), una obra creada i dirigida per Carlos González. Era una obra psicològica on un quadrat invisible a terra esdevenia un aparell –imaginari– per observar les emocions i el comportament de les persones. *Espera'm al cel* (2009), que s'aproximava a la violència de gènere a partir d'històries amagades d'enganyada aparença. A *Cru* (2010) s'explicava la història de dos operaris d'una gasolinera que segresten un home de negocis amb l'objectiu d'escapar de la seva vida i començar-ne una de millor i a *Híbrid* (2010) es

parlava sobre els conflictes i les obsessions que sorgeixen amb la maternitat frustrada.

Malson of a bitch (2011) va inaugurar el Festival Internacional de Teatre Amateur de Girona amb motiu dels 25 anys d'El Mirall, un muntatge escrit i dirigit pel director Martí Torras, una comèdia fresca on una companyia de teatre vol estrenar un espectacle de Shakespeare i no se n'acaba de sortir. I després vindrien *Amore eterno* (2012), un muntatge a partir d'un text escrit per Pep Alum en les seves estades de formació dramàtica a la Sal Beckett; *Mai més per sempre* (2014), el debut del membre del grup Joan Maynou com a autor i director del muntatge; *Parole, parole* (2012), una comèdia maritimogalàctica amb música en viu dalt d'un creuer: *Els boscos d'en William* (2015), un espectacle sorgit del treball conjunt amb el grup Quantus de Lloret; *Plou a Barcelona* (2015), una de les poques vegades que han treballat de manera estricta tot el text sencer d'un autor, en aquesta ocasió Pau Miró; *Guantanamo* (2016), el muntatge amb el què van tancar les activitats del 30è aniversari i que inaugura el FITAG 2017; o, *Oceans* (2017), amb dramàtica i direcció de Ferran Joanmiquel.

El camí fins arribar als 40 anys també ha comptat amb la implicació i col·laboració

amb noms i entitats amigues d'El Mirall, com el Grup Pastorets de Blanes o el Grup Xiroia als qui Pep Alum dirigeix *B de boesia* (2019) i *P de panellets* (2021); així com *La creu del pirates* (2023), primera performance de carrer, un encàrrec de l'Arxiu Municipal que comptà amb la col·laboració del Cor de Cambra Sota Palau. A *Santa Maria Ora pro omnibus* (2019), amb motiu dels 700 anys de la fundació de la parròquia Santa Maria de Blanes, amb l'equip artístic d'El Mirall i Sota Palau també hi col·laboren l'Esbart Ruyra i els Manaies. I a *Garrí amb compota de reineta* (2021) torna l'èxit amb un cabaret reivindicatiu dirigit per Roberto G. Alonso. Finalment, citarem *Nebulosa* (2024), on els desitjos són possibles damunt l'escenari.

El Mirall no ha parat de treballar al llarg d'aquests 40 anys i ho segueix fent com sempre, amb una mentalitat oberta i on la clau és que tots ells tinguin una mateixa inquietud, una mateixa passió: el teatre. L'enhorabona a tot el grup per aquest aniversari i per apropar-nos a les arrels del teatre antic amb els millors fragments de Medea d'Eurípides; Antígona de Sòfocles; i Lisístrata d'Aristòfanes del darrer muntatge *Hellas: gregues, grecs i gemecs* (2025), amb la col·laboració de l'artista Serrano Bou i estrenat al Teatre de Blanes el passat mes de juny. ■

Bona Festa Major!

Carrer Mollet,3 972 33 35 33

BACALLANERIA
Maria

Llegums cuits Menjars preparats BLANES

Casa fundada
1842

Can Burguet
CARNISSERIA
XARCUTERIA

Tel. 972 33 04 87 · can.burguet@gmail.com
Carrer Mollet, 2 · 17300 BLANES (Girona)

Can Borràs

GRATUÏT
PÀRQUING SABA

Carrer Ample, 14 a centre vila · Tel. 972 357 238 · BLANES

CAN GIRONÈS
FORN DE PA DES DE 1925

C/ Jaume Ferrer, 8 – Blanes
972 35 48 48

Rbla. Joaquim Ruyra, 46 – Blanes
972 33 87 87

C/ Roig i Jalpi, 14 – Blanes
972 33 67 88

C/ Mercaders, 27 – Blanes
972 33 89 50

C/ Joan Alcover, 7 – Blanes
972 33 54 36

Mireia Massana
Periodista

Els focs

Mirar el cel per veure'l brillar i fugir del món. Quedar-se uns instants absort, com si res més existís en aquells segons. Un any més, Blanes s'ha convertit en la ciutat de la llum. Més de 3000 quilograms de pólvora projectats al cel durant cinc nits. Una festa que ha portat centenars de milers de persones a Blanes.

Des de finestres, balcons, a peu de platja o des del mar. Cada visitant ha escollit el millor lloc. Alguns d'ells, fidels a la festa blanenca, han tornat a asseure als mateixos seients des d'on, any rere any, han vist brillar el cel. 'Fa molts anys que vinc, des dels setze anys', explica un veí de Blanes. 'És una tradició familiar', afegeix.

Soroll, llum i colors. Una barreja combinada 'al mil·límetre' per fer de l'espectacle, art. Però, com s'integra aquesta festa al món de l'art? Qui estaria d'acord en dir-li art i qui es resistiria a comparar-ho amb les mostres d'art clàssiques? És cert que no podem trobar aquest tipus de mostra a un museu. Però no assistim aquests darrers anys a una revolució de l'art? Una mostra de dinamisme que guanya al concepte clàssic i estàtic que estem acostumats a estudiar.

Tant li fa. Sigui art o no, el cert és que d'aquí un any centenars de milers de persones tornaran a compartir des del mateix punt i tornaran a deixar-se absorbir uns instants per l'explosió de llum i de colors. ■

• PATRIMONI •

Soroll, llum i colors.
Una barreja combinada
en el cel de la platja
de Sa Palomera,
punt d'encontre i
centre d'atenció de
vilatants i visitants.

Foto: Maria Antònia Borràs

Quim Rutllant i Valls

Periodista

FETS I GENT

Tot just fa un any, en aquesta mateixa revista us parlàvem del “Ball de Morratxes” de Blanes, el situàvem i n’explicàvem el seu sentit i evolució (des de la desaparició a la recuperació coreogràfica per part d’en Joan Cruells i interpretació musical d’en Josep Maria Guinart). I, és clar, amb el desembarcament d’aquest a la plaça el dia de Santa Anna.

En fèiem gala i el reivindicàvem com a element de cohesió. Per crear identitat. Som fermes defensors de que per projectar-nos al futur, cal més que mai recordar d’on venim, d’una manera oberta i participativa. I integradora.

Aquest 2025 serà el segon any que, en aquesta línia, proposem el “Toc d’inici de la Festa Major”. I és que ja fa anys que, entre tots, anem recuperant elements que ens arrelen, ens identifiquen i ens projecten. Ara anem un pas més enllà. Ara posem tots aquests elements al servei de la comunitat per donar la benvinguda a la Festa Major, aquesta intersecció de l’any on som més

comunitat que mai. Aquell punt de referència comuns, lloc de trobada i espai de veïnatge.

La Festa Major no pot ser un contenidor d’activitats fet a cop de talonari. Aquesta ha de ser l’expressió d’un poble que viu i reviu els seus elements d’identitat. I aquí és on entra el “Toc d’inici”. A partir d’alguns element identificatius de les músiques, danses i elements de la tradició local, crear la porta d’entrada a la festa. Junts en un mateix espai, recordant que som aquells bastons que fa 60 anys que es van deixar de ballar. Que som aquells gegants que en fa més de 30 que ens representen. Aquella melodia que per Santa Anna fa embogir. Aquella dansa d’infants que només es pot escoltar i ballar a Blanes i que cada any 2300 nens i nenes duen a terme. Som part d’una sonoritat conjunta i d’un imaginari compartit. Enorgullir, a final de comptes, en moments de celebració. Aquesta és la funció de la cultura popular compartida. I aquesta és la funció de la Festa Major quan se li dona contingut i sentit.

La nostra festa té molts elements per des-empolsar, si interessen i espais per obrir. No seria difícil recuperar la gran cercavila de Festa Major festiva i popular. Els passants desapareguts, com el de Sant Jaume. *Tritlletgos* de campanes, salves anunciadores de la Festa. I, de nou encuny, propostes se'n poden crear.

En aquesta línia va néixer el Toc d'inici. Amb la participació de les entitats que hi volen ser, amb una música festa expressament per el compositor Marcel Casellas (un dels grans especialistes amb les músiques d'arrel i festives del nostre país) que ha sabut agafar les tonades populars o ja tradicionals, i posar-les al servei d'aquesta portada a la Festa.

I n'estem convençuts que d'espai per córrer n'hi ha i molt. I és necessari tenir una festa propositiva, oberta a la celebració i al què cada generació vulgui proposar. Perquè si la festa no està connectada a la societat, aquesta no té cap sentit. Aquest final de juliol no et quedis a casa, ni al balcó després de focs. Surt, participa, reivindica, fes teves les places. Perquè és del poble i per al poble. Perquè siguis més o menys creient, **Santa Anna és aquell dia (aquella setmana) on s'ha de ser més de Blanes que mai. Per la necessitat de ser i la voluntat de continuar sent.** ■

GIRONÈS I RODÉS, S.L.
Scs. de J. Gironès, S.A. · Fundada el 1962

Aigua · Gas · Electricitat · Climatització · Calefacció
Plaques solars · Domòtica · Manteniment industrial

Jaume I, 70 · 17300 Blanes · Tel. 972 330 660 · Fax: 972 351 820
info@gironesirodes.com

Blanes es vesteix de gala per homenatjar Emma Vilarasau i Mercè Sampietro

El Festival de Cinema de Blanes 2025 llueix noms propis i bones intencions, però encara busca un relat sòlid

La segona edició del Blanes Costa Brava International Film Festival es va celebrar la setmana del 17 al 24 del passat mes de maig entre grans expectatives i una programació ambiciósament internacional. Amb més de 600 obres presentades de 61 països, el festival ha volgut fer un salt endavant. Però més enllà de les xifres, cal preguntar-se: quin festival vol ser Blanes?

EL PES DELS NOMS I EL REpte DE L'ARRELAMENT

Els grans titulars d'enguany han estat els homenatges a Emma Vilarasau i Mercè Sampietro, dues de les figures més estimades del panorama teatral i cinematogràfic català i espanyol. També s'ha reconegut Àlex Gorina i Paco Marín, dues trajectòries sovint invisibilitzades pels focus del protagonisme.

Aquest reconeixement és encertat, però també estratègic: el festival busca prestigi. Vilarasau, en recollir el premi, va afirmar: *"Aquest és un premi amb caliu."* I cal dir que, almenys en aquesta edició, el caliu ha vingut més dels noms propis que no pas de la implicació del públic local, que continua essent tímida fora dels actes centrals.

DE PASSEIG DE MAR AL "PASSEIG DE LA FAMA"

El festival ha inaugurat un passeig de la fama al Passeig de Mar —un espai emblemàtic i estimat per la gent de Blanes, que el reconeix com a lloc de trobada, memòria i vida quotidiana. La proposta, que vol retre homenatge als noms destacats del festival, **es presenta com una acció de projecció internacional, però per a molts ha arribat com un gest impostat, poc arrelat a la voluntat i realitat del poble.**

Més que un acte d'identificació col·lectiva, els veïns ho viuen com una escenografia aliena, allunyada del teixit social i cultural que dona sentit a la vida blanenca. En lloc de posar les primeres pedres d'un relat compartit, el risc és haver col·locat només una estructura buida, més pensada per a la fotografia institucional que per a la comunitat que l'hauria de fer seva.

PROGRAMACIÓ AMB MÚSCUL... PERÒ POC RELAT

Les projeccions han mostrat una clara aposta per la internacionalització, amb títols

com *Te protegerán mis alas* (Antonio Cuadri) i *Les Ombres du Temps* (França), però el festival encara té pendent definir una identitat pròpia. Hi ha cinema local, però sense eix temàtic clar; hi ha cinema europeu, però sense un discurs cohesionador.

Tampoc s'han ofert espais de debat real sobre el cinema català o les dificultats de la producció audiovisual. Potser el festival no vol ser un espai crític, però si aspira a créixer, caldrà que ho sigui.

UNA OPORTUNITAT PER A LA VILA

Des d'un punt de vista econòmic i turístic, el festival suposa només una aposta valenta. Però culturalment, la ciutat encara no s'ha fet seu l'esdeveniment. Alguns actes a barris i escoles han estat un pas en la bona direcció, però insuficients per generar un arrelament popular sòlid.

Tal com afirmava Mercè Sampietro: *"Aquí em connecto amb els orígens."* El festival també hauria de fer aquest exercici d'autoconeixement: d'on ve i cap on vol anar?

LA CRÍTICA TAMBÉ MEREIX UN PREMI

Un dels moments més ben rebuts per la crítica ha estat el reconeixement a Àlex Gorina, veu imprescindible del periodisme cinematogràfic català. Ell mateix ho deia amb claredat: *"És preciós que es valori també la tasca de la crítica i la divulgació."* I potser aquest és un bon punt de partida per futures edicions: obrir el festival no només als aplaudiments, sinó també a la reflexió, al debat, a la crítica constructiva.

CONCLUSIONS

El Festival de Blanes pot tenir un potencial evident, però es troba davant d'un moment clau: o esdevé un aparador puntual de noms i catifes vermelles, o es converteix en un motor cultural real al territori. La tria no és fàcil, però sí imprescindible.

Com deia Vilarasau: *"El teatre és l'ànima de molts intèrprets. El cinema hauria de tenir una ànima semblant."*

Blanes té l'oportunitat de posar-hi ànima. Ara cal veure si ho farà.

Descoberta de les plaques
commemoratives per
Paco Marín, Àlex Gorina,
Emma Vilarasau i
Mercè Sampietro

PREMIS PER CATEGORIES FESTIVAL DE CINEMA DE BLANES 2025

Secció Oficial a Competició

- **Millor Pel·lícula Internacional:**
Te protegerán mis alas – Antonio Cuadri
- **Millor Direcció:** Marie Dupont – *Les Ombres du Temps* (França)
- **Millor Guió:** Carla Rovira – *Silenci de fang* (Catalunya)
- **Millor Interpretació Femenina:** Nora Haddad – *La Otra Piel*
- **Millor Interpretació Masculina:** Marc Serra – *L'escull*

Curtmetratges

- **Millor Curt de Ficció:** *Ressons* – Jordi Figueras
- **Millor Curt Documental:** *Las voces del barro* – Lucía Carrasco
- **Millor Curt d'Animació:** *Llum d'hivern* – Paula Blanco

Premis Joves (Secció EduCinema)

- **Millor Curt Escolar:** *Tots som llum* – Escola Sa Palomera (Blanes)
- **Premi del Públic Jove:** *Això és un adéu* – Institut Ramon Turró

Secció Panorama Europeu

- **Premi Especial del Jurat:** *Fragments d'un estiu* – Jakob Weiss (Alemanya)
- **Menció d'Honor:** *Cendres de marbre* – Eleni Papadaki (Grècia)

Premis Honorífics

- **Trajectòria Teatral:** Emma Vilarasau
- **Trajectòria Cinematogràfica:** Mercè Sampietro
- **Divulgació i Crítica:** Àlex Gorina
- **Tècnica i Oficis del Cinema:** Paco Marín. ■

Amb el suport de Ceigrup Blanes, la mar de prop!

Ceigrup
Blanes

Anselm Clavé 5, baixos · 17300 BLANES (Gi)
Tel. 972 35 80 70 · realestate@ceigrupblanes.com
www.ceigrupblanes.com

Advocats
Assessoria
Serveis immobiliaris

Elisa Sola Ramos
Responsable de
servei OC de Blanes

Mary Jane i Julissa Chu Sifuentes, dues blanenques del Perú

FETS I GENT

La Mary Jane i la Julissa Chu Sifuentes són dues germanes, peruanes de bressol i blanenques d'adopció. I és que totes dues exerceixen d'infermeres als centres d'atenció primària de Blanes des de fa més de 20 anys.

El que més crida l'atenció d'aquestes dues germanes és el seu somriure perenne i l'energia positiva que desprenen. A més, hi ha alguna cosa entre elles que, més enllà d'una certa semblança física, les fa semblar bessones, i és la connexió esfereïdora que irradien. De fet, els demano una fotografia per il·lustrar aquestes paraules i, després de buscar una bona estona en els respectius mòbils, acaben fent la mateixa tria!

Una altra cosa que crida l'atenció és el cognom patern (Chu), clarament xinès. M'expliquen que el seu besavi patern era cantonès i que va arribar al Perú a finals del s. XIX en un moment en què el govern peruà va propiciar l'entrada massiva de xinesos (sobretot homes) amb l'anomenada "llei xinesa". En 25 anys van entrar al Perú uns 100.000 xinesos per treballar en el sector agrari i en la construcció del ferrocarril, en-

tre ells el pare de l'avi José Chu. La banda materna, en canvi, tenia arrels espanyoles, i aquest fet és el que va facilitar que dues de les seves ties fossin les primeres a emigrar del Perú fins a Barcelona, la "mare pàtria", com elles l'anomenaven.

Totes les històries d'immigració amaguen les seves motivacions i, en aquesta nota breu, intentarem esbrinar les que hi ha darrere del viatge transatlàntic de la Mary Jane i de la Julissa.

Les dues germanes Chu de petites vivien a Trujillo, la segona ciutat més important del Perú, en el si d'una família benestant amb un elevat nivell cultural, tant dels homes com de les dones: mestres, infermeres, periodistes, metges... Elles mateixes van escollir estudiar infermeria. La seva infantesa no va ser arquetípica, sinó que va estar marcada per la separació dels seus pares. Arran d'aquest fet, la mare, que era mestra, va continuar la seva carrera exercint el magisteri en pobles allunyats de la capital i elles dues van anar a viure amb l'àvia i la besàvia maternes, dues ties i un oncle solters; o sigui, una família extensa amb la qual van establir uns vincles

molt estrets. Quan va morir la matriarca, la M. Obdulia Alfaro, la Mary Jane i la Julissa ja eren a la universitat, i les seves dues ties van decidir marxar del Perú per superar la pèrdua i fer un canvi de vida. Així va ser com la Silvia i la Liz Sifuentes es van establir a Barcelona el 1990.

L'any 1992, l'any olímpic, la Mary Jane va viatjar a Barcelona a veure les seves dues ties amb la intenció de passar-hi només les vacances, però elles la van convèncer que es quedés. De fet, eren com les seves mares. Ella, que estava estudiant segon d'infermeria a l'Escola Naval de la Marina del Perú, a Lima, va abandonar els estudis del seu país i va començar de cap i de nou a Barcelona: un curs preuniversitari i la carrera d'infermeria des de zero -era més fàcil això que no pas intentar convalidar els estudis on els havia deixat-. Allà va començar el seu primer contacte amb el català, llengua que ha adoptat en les seves relacions laborals i socials a Catalunya. Amb 21 anys és normal que trobés a faltar el seu país i la seva germana, però l'enyorament va durar ben poc perquè al cap de quatre mesos va conèixer el que havia de ser el seu marit.

Acabada la carrera, la Mary Jane es va casar i va quedar embarassada. Va ser llavors quan va demanar a la seva germana Julissa que l'anés a veure per ajudar-la en el part, perquè la germana exercia de llevadora. La Julissa va deixar la seva feina temporalment per venir a ajudar la germana, però un cop a Catalunya ja no se'n va poder anar. De mica en mica s'havia reproduït el nucli familiar del Perú a Catalunya: les dues ties havien portat l'altre oncle, en Javier Sifuentes, i la mare, María Evangelina Ramos de Sifuentes, que va celebrar els seus 100 anys a Blanes! Amb la Mary Jane, el nadó i el marit, i la Julissa ja ho tenien tot aquí.

La Julissa, per la seva banda, també va trobar parella a Catalunya i va formar la seva família. De mica en mica, va convalidar els seus estudis de llevadora a Catalunya, va estudiar català fins a obtenir el nivell superior i es va especialitzar en geriatría. Actualment,

és gestora de la part assistencial d'infermeria de totes les residències geriàtriques de Blanes.

La Mary Jane i la Julissa són dues germanes que comparteixen professió i que han aconseguit una gran harmonia entre les seves famílies perquè la bona sintonia que tenen elles dues l'han transmesa als cunyats, en Joaquim i en Manel, que s'avenen molt, i als fills respectius, que s'han criat més com a germans que com a cosins, en Ferran, en Jan Pol i la Meritxell.

La reflexió que fan les germanes Chu Sifuentes és que tant se val el lloc on hagi nascut, perquè són els vincles que s'estableixen el que compta. I, de fet, la seva història ho exemplifica: d'una banda, tenint uns pares biològics, elles van establir lligams familiars molt estrets amb les tietes i l'oncle i, d'altra banda, havent nascut al Perú, estan encantades de viure a Catalunya, la terra on es desenvolupen professionalment, familiarment, i on han nascut i es formen els seus fills. Potser podríem inferir que amb un fort vincle familiar la integració és molt més fàcil. En tot cas, la germanor es desprèn només de parlar amb elles i és bonic de constatar-ho. No oblidem la dita popular que la unió fa la força!

Ens acomiadem de les germanes Chu Sifuentes amb el regal del seu somriure franc i la seva bona sintonia. Hem parlat tota l'estona en català, perquè no podríem parlar en cap altra llengua amb elles. De fet, ens vam conèixer en català, fa una colla d'anys. Totes dues han estat alumnes de l'Oficina de Català i és marca de la casa de parlar en català a tots els alumnes des del primer moment, una manera de fomentar l'aprenentatge i l'acollida.

Elles se senten molt afortunades de viure a Blanes; diuen que ho tenen tot i que viuen en el paradís. Quina sort que tenim els blanencs d'haver-les incorporat a la nostra comunitat, de gaudir dels seus valors i de la seva professionalitat! Segur que ens fan millors! ■

Clínica Veterinària RODAMÓN **Dra. Mònica Pérez Redruello**

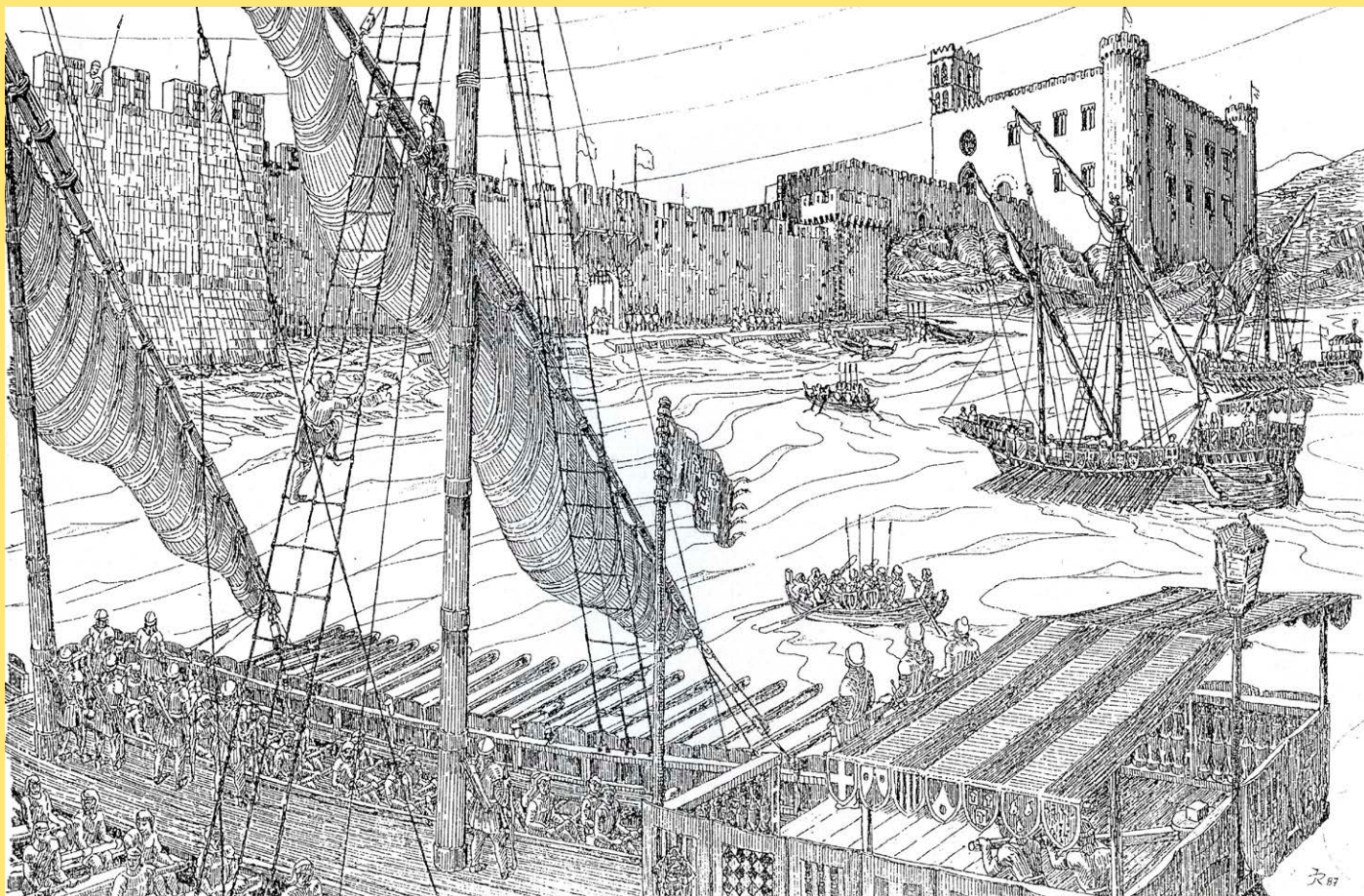
De dilluns a divendres
de 10.30 h a 18 h.
Dissabtes
de 10 h a 12 h.

C. Josep Tarradellas, 6
BLANES
Tel. 972 352 046

9. BLANES, UNA MIRADA AL MAR EN TEMPS DELS CABRERA

El Blanes medieval

Dibuix Jaume Roqué. Arxiu Municipal de Blanes (AMBL)

LA SEURETAT DE LA VILA

Pels volts de l'any 1000 el castell de Forcadell (després de Sant Joan) ja vigilava la costa, on des del s. XII s'havia anat formant un petit nucli de població a redors del port. A partir de l'any 1260, gràcies a una carta de franqueses, la vila s'aniria poblant definitivament. La vila va anar creixent en tant que va esdevenir el port principal del vescomtat de Cabrera, amb el que això duia aparellat de capitalitat comercial, financera i d'impuls d'altres activitats econòmiques. La platja blanca es convertirà en el gran centre d'operacions d'aquestes activitats.

A finals del s. XIV, el vescomtes fixaran la seva residència a la vila, construïran un palau i fomentaran l'activitat mercantil del port atorgant nombrosos privilegis als blanencs. Entre els més importants el de tenir un mercat o el de 1458 d'incorporació de la platja de s'Auguer (Sant Andreu de la Palomera)

al terme del castell de Blanes. Amb això dominaren tota la badia de Blanes.

Els vescomtes també incentivaren la construcció de muralles. Després d'uns sistemes rudimentaris, a partir de 1356 es comencen a bastir muralles. Els nombrosos perills de pirates, corsaris, sarraïns i les constants guerres amb els francesos o amb els genovesos ho varen fer del tot necessari. Quan arribava l'estiu, el mar s'emplenava de naus perilloses que atacaven tot el litoral.

Les muralles constituïren pròpiament el límit i la separació física durant força segles entre la vila i la platja o espai marítim. A més de tenir muralles, calia protegir i defensar la platja i el port per evitar atacs enemics per mar. Així, de manera progressiva, es varen condicionar diversos punts d'alerta i

vigilància en llocs elevats de la costa que aconseguiren un alt grau de seguretat per a la platja i la rada.

Una de les primeres accions fou bastir un potent baluard pentagonal al davant de la Porta de Mar, a la part inferior del carrer Ample. La primera notícia de la seva existència és de l'any 1544.

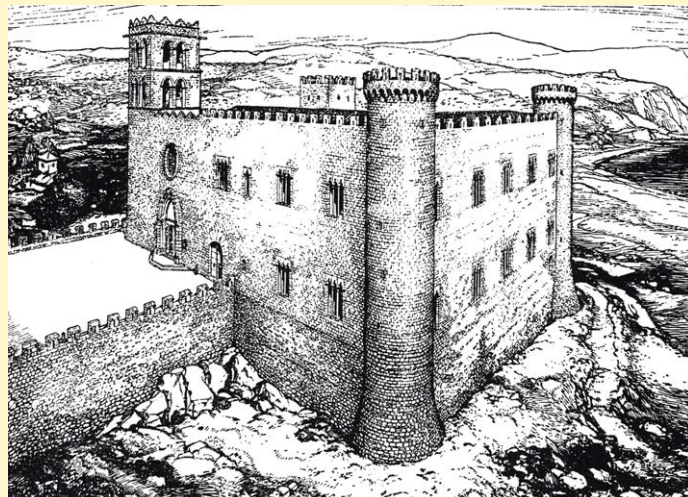
EL COMERÇ MARÍTIM

El comerç marítim associat a la navegació va esdevenir des d'antic la pedra angular de l'economia blanenca i va ser el principal responsable de la gran activitat que es va viure al port i a la platja de la vila durant segles. L'any 1330 ja trobem blanencs que viatgen a Alexandria i els tripulants de les galeres de Bernat de Cabrera que facilitaren la conquesta de l'Alguer eren blanencs. Amb Bernat IV de Cabrera el port es va consolidar. El vescomte va assolir el comtat de Mòdica, a Sicília. Això va permetre l'entrada constant des del port de Pozzallo, a Mòdica, d'un producte tant important i deficitari com el cereal.

Durant la baixa edat mitjana i l'edat moderna, des del port havien salpat vaixells carregats de mercaderies en cabotatge per a totes les poblacions del litoral català i els seus principals ports. Blanes era la porta de sortida de molts dels productes del vescomtat: ferro, fusta, salaons, teixits, cordes, barques, etc. Al costat de mariners, a la platja hi trobàvem pilots, mercaders, armadors, barquers, traginers, o treballadors carregadors.

Al llarg del s. XVI Blanes destacà per la seva indústria tèxtil. Entre els paraïres (abaixadors, teixidors, retorcedors, tintorers, etc.) hi havia individus que negociaven a gran escala, organitzaven viatges i invertien en vaixells. En aquesta època més del 25% de la població activa blanenca eren mariners. El total de la població que vivia del port, comptant la resta d'oficis de mar, sobrepassava el 50 % de la població activa.

Més enllà de ser camp de batalla, el mar oferia el perill dels corsaris i pirates. Davant d'això, els mariners, patrons i mestres d'aixa es varen associar per protegir-se. L'any 1420 ja hi havia establert una germandat per al rescat de captius a l'altar de Sant Elm.

El palau vescomtal de Blanes

Dibuix: Isidre Puig Boada. Arxiu Municipal de Blanes (AMBL)

LA PESCA

Blanes ha estat un dels enclaus pesquers més actius de la costa de llevant des d'època medieval. El peix blanenc és conegut i apreciat des d'antic.

El senyors feudals regularen la pesca. N'extreien rendes (Delme del peix), n'aprovaren normatives i en permeteren associacions. Una de les primeres notícies sobre pesca a la vila fa referència a una donació de 1309 a favor d'Alamanda, vídua de Guillem de Blanes, sobre els drets dels dofins que es pescaven a Blanes. L'any 1360, per ajudar a reparar muralles, el bisbe concedia llicències per pescar en diumenge i abans de 1379 ja existia un altar a l'església costejat pels pescadors, que es constituïrien en confraria per defensar els seus interessos i ajudar-se en les desgràcies poc abans de 1452.

A través de les ordinacions de pesca del vescomtat (1401-1412), sabem que a la platja de s'Abanell hi va haver una gran activitat d'aixavaguers, una pesquera que va durar segles.

La pesca habitual era la tradicional o de subsistència, que abastia el mercat local i vescomtal i que s'exercia des de

la platja (aixavega o bòlit), mar endins (amb sardinals o palangrers) o a través de nanses, teranyines, batudes, fitora o canya. La pesquera més industrial i comercial fou la salada. Se salava seitó, sardina, arengada o tonyina. Es desembarcava a tocar la Riera i en els salaons de s'Auguer es transformava. ■

El racó de Sant Antoni

Fons Paquita Sicra. Arxiu Municipal de Blanes (AMBL)

LAVIRET

C · A · V · A

BLANES

*Compartim
les Festes*

Bona Festa Major a tothom!

CAVE CANEM

ALIMENTACIÓ,
COMPLEMENTS I
ANIMALS DE COMPANYIA

Servei a domicili gratuït

CAVE CANEM

P. THEOLONGO BACCHIO, 16 · BLANES · TEL. 972 332 319

Raffel PAGES®

C. Muralla, 6 - 17300 BLANES
Tel. 972 33 50 87 - www.raffelpages.com
f raffel pages blanes

 okers
OCS la teva
botiga
de Jocs

PASTISSERIA · FORN DE PA · CAFETERIA

- Comunion
- Casaments
- Batejos
- Càterings

Tel. 972 33 39 50

Camí de Sant Pere del Bosc, 17 baixos · 17300 Blanes

KIKU

Paellería
Restaurant

Pg. Pau Casals, 42 Blanes Tel. 972 332 727

CASINO
DE BLANES

972 90 18 15 * Passeig Pau Casals, 36 * Centre Vila

ULTRAMARINS
TARAMBANA

moments davant de marC

c/ Cortils i Vieta, 26 · T 623 45 23 16 · Blanes centre

Segueix-nos a Instagram:
@ultramarins_tarambana

Dia Internacional dels Arxius. Presentació del butlletí *Sesmond* i del llibre de les actes del I Seminari d'Arxius i Turisme

• PATRIMONI •

Com cada any, durant el Dia Internacional dels Arxius, el passat dilluns 9 de juny, es va presentar el butlletí *Sesmond*, del Servei d'Arxiu Municipal de Lloret de Mar. Enguany, a més, es va aprofitar l'acte per a presentar la publicació que inclou les actes del Seminari d'Arxius i Turisme que es va celebrar l'any passat a Lloret de Mar i que va ser organitzat per l'Ajuntament. Durant l'acte també es va anunciar la celebració del II Seminari d'Arxius i Turisme que es portarà a terme l'any que ve també a Lloret.

Enguany, el butlletí *Sesmond*, que com cada any també ha inclòs la memòria de les tasques i activitats organitzades pel servei d'Arxiu Municipal, ha comptat amb la presència de diversos i interessants articles de caire arxivístic i històric.

En primer lloc, a la secció "La parada de *Sesmond*", que serveix per a obrir el butlletí, hi

podem llegir un article d'Enric Cobo i Barri, subdirector general d'arxius i gestió documental de la Generalitat de Catalunya, sobre el Congrés Internacional d'Arxius que es celebrarà aquest 2025 a la capital de Catalunya. Després de l'apartat de la memòria de l'arxiu ens trobem amb l'apartat "Els fons documentals", amb un article de Marina Garcia i Carbonell sobre el fons documental del Xino-Xano, custodiat al servei d'arxiu municipal.

Tot seguit, i a l'apartat "Projectes i actuacions", trobem un article que esdevé una crònica de les diverses activitats que s'han programat fins ara en el marc de l'Any Joan Domènech, una commemoració dedicada a preservar i difondre la memòria i l'obra cultural d'aquest insigne i estimat personatge de Lloret de Mar.

A continuació ens trobem amb l'apartat "Els articles", que inclou, en primer terme, un tre-

ball de Salvador Palau delmàs i Casals titulat “Els Puigvert: lloretencs a Gènova al segle XVIII”, que s’endinsa en la història d’aquests comerciants lloretencs trasplantats a la ciutat de Ligúria fa tres segles. Després podem gaudir de la lectura d’un article de la historiadora Rosa Gil i Tort, que biografia la vida de Manolita Carreras i Duran, una dona de cultura relacionada amb Lloret de Mar, a partir de la troballa casual d’unes cartes seves que fa uns quants anys varen trobar uns ciclistes a la vora de Sant Pere del Bosc.

A continuació podem llegir un article de la doctora en Turisme Anna Soliguer i Guix, titulat “Interaccions socials entre la colònia i els autòctons en la gènesi i l’avenç del turisme a Lloret de Mar”, que analitza els primers anys del turisme a la nostra vila, sobretot pel que fa l’impacte social que va tenir en la població lloretenca. Encara dintre de l’apartat “Els articles” podem trobar un text de Carles Macià i Aldrich, que porta per títol “Joaquín i Gaspar Aldrich. La segona generació d’americanos”, que ens endinsa en la vida d’aquests lloretencs nascuts a Cuba, o bé cubans fills de lloretencs emigrats a l’illa caribenya.

Finalment podem trobar, en el marc de l’apartat “Imatges i documents de Lloret” hi podem trobar un article de Joan Moret i Camps, president del Cine-club Adler, titulat “El Dr. Adler, Joan Domènech i una fotografia

que canvia de context”, que analitza una curiosa fotografia d’aquest metge austro-hongarès instal·lat de ben jove a Lloret de Mar, a partir de la conversa que l’any 1975 va tenir amb Joan Domènech i que va desembocar en la publicació d’una sèrie d’articles del pedagog i polític lloretenc a la revista *Lloret Gaceta*.

Hem de parlar també del llibre que recull les actes del I Seminari d’Arxius i Turisme i que també va ser presentat en l’acte. Es tracta d’un atractiu volum publicat per l’Ajuntament de Lloret de Mar que inclou els textos de les conferències que es van pronunciar en el marc de l’esmentat seminari per part de destacats especialistes, nacionals i internacionals, en el món de l’arxivística i en el món del turisme, dos mons a priori allunyats però que la celebració d’aquest seminari en una vila turística com Lloret de Mar i que, a més, també destaca per tenir un dels arxius municipals més dinàmics i innovadors de Catalunya, va apropar en l’àmbit acadèmic. A més, el llibre inclou un extens apartat final amb els textos i les fotografies de l’exposició *De veranejants a turistes*, organitzada pel Servei d’Arxiu Municipal de Lloret de Mar i elaborada a partir dels fons documentals que l’esmentat arxiu lloretenc custodia. Aquesta exposició es va poder admirar del 15 al 30 de maig del 2024 a la sala d’exposicions de la Biblioteca Municipal. ■

Bona Festa Major!

 972 37 05 93

 PARKING GRATUÏT

www.elrenolloret.com

Carretera de Lloret a Blanes · Lloret de Mar

Albert Robert
Portaveu de Tots per Lloret

Entre petons i fotos: dos anys de (no) gestió

Quan pensem en què defineix un bon govern, segurament coincidirem en conceptes com planificació, acció, responsabilitat i resultats. Malauradament, el balanç de dos anys de govern del Sr. Alcalde va molt més lligat a l'àlbum de fotografies que a l'obra de govern real.

Ens trobem davant un executiu que viu immers en l'etern reportatge visual: petons, selfies als actes, vídeos editats amb música emotiva. Però, un cop baixem la brillantor dels filtres, la realitat és tossuda: la gestió és inexistent o, com a mínim, invisible.

On són les grans accions d'aquest govern? La resposta, per desgràcia, és contundent: **enlloc**. L'**edifici Smart** continua tancat; el **Mercat Municipal**, igualment. Cap ús definit, cap dinamització. Són símbols d'oportunitats perdudes i d'espais públics infrautilitzats.

La **residència per a la gent gran**, promesa i anunciada amb titulars, continua sense una gestió clara ni cap pas concret. Mentrestant, moltes famílies viuen amb incertesa, esperant respostes que no arriben.

El **contracte de recollida d'escombraries**, que fa anys que hauria d'estar renovat, segueix encallat. Lloret necessita un servei modern, eficient i net. El que tenim ara és obsolet, però l'única resposta del govern ha estat **pujar impostos**, sense cap millora tangible dels serveis municipals.

I què ha fet aquest govern durant dos anys? En definitiva, **vendre imatge**. Publicar. Anunciar. Fotografiar-se. Però no **governar**. La responsabilitat no es pot disfressar

amb una càmera. Lloret necessita lideratge, projecte i resultats, no només presència a xarxes.

La gent de Lloret no viu de "posts". Viu de serveis, d'espais públics cuidats, de seguretat, d'atenció social, de neteja, de mobilitat. Viu del dia a dia. I avui, la gestió d'aquest govern no hi és.

Ens comprometem a seguir denunciant aquesta manca de rumb i, sobretot, a seguir proposant alternatives reals. Lloret mereix més que un govern de besar àvies a les fotos. Mereix un govern que treballi cada dia amb serietat i compromís. ■

- OFTALMOLOGIA GENERAL
- CIRURGIA OFTALMOLÒGICA
- LÀSER OCULAR
- LENTS DE CONTACTE
- REVISIÓ DE CARNETS DE CONDUIR, ARMES I NAVEGACIÓ
- CONCERT AMB LES PRINCIPALS MÚTUES

institut
oftalmològic
FELIP

C. ANSELM CLAVÉ, 86 • 17300 BLANES • TEL. 972 35 04 77

Antònia Batlle Andreu
Lloretenca

Per un instant, m'aturo al costat del monument de l'obra de Santa Cristina. Des d'allà s'entreveu al fons la façana de l'ermita d'entre les fulles que cobreixen el porxo al costat de l'edifici. A poc a poc faig camí i m'aturo de nou, a la dreta el safareig. Aixeco el cap i just davant, sobre la portalada, hi llegeixo:

“Sou de Lloret que us adora protectora”

En aquell precís moment, al costat del safareig amb la mirada immersa en la blancor de la façana el silenci i la placidesa que es respira m'envaeix, acarolat pel piulet d'algun ocellot. I em porta a recordar la processó dirigint-se cap a l'ofici, d'un de tants 24 de juliol.

Ressegueixo amb la mirada totes les persones que en formen part: des dels obrers, la mareabadessa, les obreres amb els angelets i els seus balladors que porten Santa Cristina a les espatlles. Els vogadors de les tripulacions amb les banderes de les confraries o entitats que representen, les autoritats, el mossèn, sa relíquia... tot observant el pilar que aquell any que tinc en ment, aixequen els Castellers de Vilafranca mentre la processó s'endinsa cap a l'ermita.

Em passen pel cap molts moments viscuts, mirades, imatges i retrats que persisteixen en el nostre record. Les vivències personals intensifiquen l'emotivitat del moment,

de tots els que any rere any es lleven aquell dia amb una il·lusió especial, perquè tots en som protagonistes d'una manera o altra, i gaudim amb estima d'una diada única pels lloretencs.

Imaginant aquests moments, no puc deixar de pensar en totes aquelles generacions passades que han treballat per mantenir al llarg dels segles la festa i tot el que l'envolta, ajudant a mantenir una part del patrimoni immaterial de la nostra vila.

Continuo el meu recorregut envoltant l'ermita i em dirigeixo a la Plaça del Pi.

Allà moltes i diverses són les imatges que ens poden venir al cap: cadascú té les seves, els seus records i els seus sentiments.

Des de la balconada que envolta la plaça, observo el mar. Un mar blau, immens, quiet i tranquil, tot i que no sempre està així! D'allà veig mentalment els llaguts acostant-se cap a la sorra, amb els remes picant a l'aigua i els crits dels timoners a ritme de cada palada. I molts són el que des de la sorra observen amb expectació, per veure quin d'ells s'hi amorra primer.

I de cop em giro de nou cap a la plaça i enmig del silenci d'un dia qualsevol, observo la majòlica que recorda el Consell del Govern

• PATRIMONI •

de la Generalitat de Catalunya, reunit sota el pi, el 7 d'agost del 1934.

Molta és la història que envolta aquest indret tan especial per als lloretencs. Us convido a passejar un dia qualsevol per tots aquests racons, en silenci i solitud, per poder percebre el que us he intentat transmetre en aquestes quatre línies. Perquè escriure sobre la festa de Santa Cristina de manera resumida, us ben asseguro que no és fàcil. Per això, he volgut fer una visualització inicial d'una part del paratge, lligant-lo amb les moltes estampes que al llarg dels anys van passant cada 24 de juliol. Parlar de Santa Cristina no és només parlar d'un espai físic, un indret meravellós com va anomenar Sorolla l'any 1915, sinó que és parlar d'un sentiment.

**Monument a l'obra
de Santa Cristina 2002.
Salvador Mañosa i Jané.
Bronze. Ermita de Santa
Cristina.**

Foto: M.A. Batlle

I ara deixeu-me fer un salt, un salt a la sorra, a la platja, on hi trobem els lliris, els lliris de Santa Cristina, com els anomenem nosaltres. Neixen de forma espontània a la sorra, amb una olor suau i fresca, protagonistes també de la diada, acompanyant la imatge de Santa Cristina a la processó i decorant les almorratxes del Ball de Plaça.

La reflexió que m'acompanya després de fer un ràpid repàs a una part del dia de Santa Cristina és l'expressió que representa dins la cultura popular del nostre país, com a patrimoni immaterial lloretenc. Una cultura popular que és l'expressió del poble, que forja el país i les nostres arrels, fent d'engranatge de generacions passades, presents i futures. I com a generació del present som conscients que tenim el deure de mantenir-la, per poder-la llegar en el transcurs del temps.

Finalment deixeu-me acabar posant en valor que la prioritat principal, des de sempre, de l'Obreria de Santa Cristina ha estat la protecció ambiental del paratge, que ha estat defensada així per totes les juntes d'obriers davant les diferents propostes que hi ha hagut al llarg dels anys, en diferents èpoques. Els fets avalen la defensa i la cura que ha tingut sempre l'entitat d'aquest meravellós entorn, protegint la zona de bosc i l'espai natural.

Fent aquest petit repàs mental de Santa Cristina, no em queda res més que desitjar-vos a tots molt bona Festa Major! ■

Bona Festa Major a tothom!

Llibreria Fleca *Fenals*

C. Pere Codina i Mont, 57 | Fenals - Lloret de Mar
Tel. Fax. 972 36 77 76 | papereria@pfenals.com

PREMSA - REVISTES - LLIBRES
CÒPIES I MPRESIONS des de USB
SERVEI DE CORREU ELECTRÒNIC
ENQUADERNACIONS
MATERIAL ESCOLAR
FLECA I PASTISSERIA

OBERT
TOT
L'ANY

**LOTERIA DE
CATALUNYA**

COS ESVELT

SINCE 1982

Fisioteràpia i Estètica Avançada a Tossa de Mar

 Cos Esvelt Tossa
 cosesvelt.tossa

 972340740
 www.cosesvelt.net

ART A CEL OBERT

Marina Garcia Carbonell
Historiadora de l'art

*Què en quedarà de vosaltres?
només l'ombra d'un temps passat,
si el temps pogués anar enrere
i algú us volgués recordar,
serà perquè l'enyorança
el cor ben pres li heu deixat.*

Joan Pescador

Remendadora **Josep Puig Valls**

10/05/1998
Tossa de Mar

Foto: Tomàs Solà

La remendadora ens recorda amb enyorrança l'època en que Tossa era un poblet de pescadors, terrassans i bosquerols. Les xarxes esteses a la platja formaven part del paisatge costaner i, entre elles, les mans hàbils de les dones que tenien com a ofici sargir les xarxes i tota mena d'ormeigs de pesca. Assegudes a la sorra, emparant sols de justícia, dies de vent i temporal, protegi-

des sota un paraigües, amb barret o mocador al cap. Pells curtides pel pas del temps testimoni i empremta d'un ofici que ha anat desapareixent de la vida quotidiana tossenca de la mateixa manera que ho han fet amb elles els homes de mar. Sigui aquest petit text un homenatge a totes les persones que han tingut les onades i la sal com a companyes de vida. ■

Bona Festa Major a tothom!

ALBA LUPIÁÑEZ MATEU
TEL. 618 832 782

LAd
voca
da.cat

www.ladvocada.cat
alba@ladvocada.cat

@violantgordils
violantyoga@gmail.com
+34 618 81 32 98

Violant Gordils
Espiritualitat i pràctiques ancestrals

Ayurveda, Yoga i Meditació
Sanació energètica
Teràpies Vàries
Oracles
I més

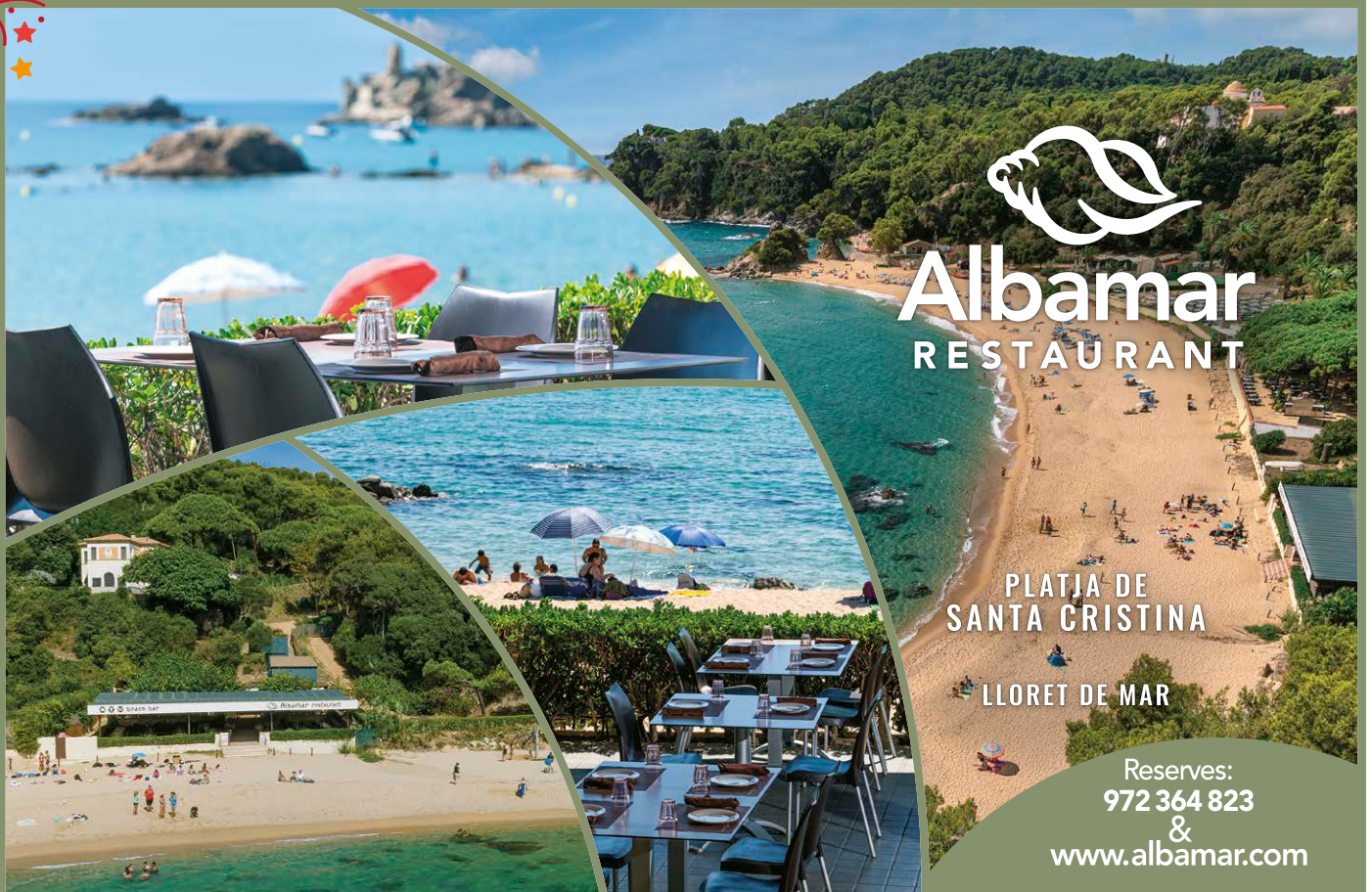

Albamar
RESTAURANT

PLATJA DE
SANTA CRISTINA

LLORET DE MAR

Reserves:
972 364 823
&
www.albamar.com

Violant Gordils
Col·laboradora

Puig Valls: quan la música es pinta

Una conversa amb l'artista gironí de quan vaig ser a la inauguració per Festa Major de Tossa, de la seva nova exposició "Do menor", els seus records i la seva trajectòria creativa.

FETS I GENT

Josep Puig Valls va néixer a Girona ciutat, el 7 de març de 1948, i des de fa dècades està vinculat al món de l'art des de múltiples disciplines: pintura, escultura i ceràmica. La seva obra ha deixat empremta a Tossa de Mar, població que sovint apareix com a protagonista o escenari de les seves creacions. La seva nova exposició, "Do menor", és una introspecció personal on la música, els records i la frustració infantil es converteixen en art visual.

D'on neix aquesta exposició?

De molt endins. Quan era petit, recordo haver agafat unes pessetes de la botiga del meu pare per enviar el meu germà a comprar una guitarra. La va comprar a la botiga del Lloro, que literalment tenia un lloro viu. Jo, tot emocionat, la vaig intentar fer sonar... però no hi havia manera. Em vaig frustrar. Més endavant vaig provar amb el violí, fins que un viatjant músic, que penso que tocava a la Malavella, em va oferir classes, però em vaig adonar que el violí també era molt difícil per mi, i ho vaig deixar. Aquella decepció es va quedar dins meu durant anys.

I va reaparèixer amb el teu fill, oi?

Sí. Quan el meu fill petit tenia sis anys, va començar classes de música amb la senyora Brufau, una professora excel·lent. Va detectar que el nen tenia molt bona oïda i el va animar a tocar el violí. Va ser com si el violí tornés al present, però ara a través d'ell. I en aquell moment, en lloc d'agafar l'instrument, vaig agafar un llapis i vaig dibuixar-ne un. Així van començar els quadres de "Do menor".

De quantes peces consta la col·lecció?

Són entre 50 i 60 obres, entre dibuixos i pintures, totes amb temàtica musical. Però no només això: també hi és molt present Tossa, com sempre. De fet, mentre pintava aquesta sèrie, hi va haver un accident marítim que em va impressionar, i ho vaig plasmar en un quadre amb un vaixell i el "Chapapote" (el petroli vessat al mar).

Per què el nom "Do menor"?

Perquè és una nota musical associada sovint amb la tristesa i la tragèdia. La trobem a la cinquena de Beethoven, al Rèquiem de Mozart... És una manera de connectar la música amb els sentiments que m'han acompanyat en aquest procés creatiu.

Has fet altres sèries amb temàtiques diferents?

Sí, moltes. L'any passat vaig fer una sèrie sobre el mar, molt bonica però també de denúncia pel seu mal estat. I en tinc una altra sobre les pasteres, que encara està en procés. Sóc d'aquells artistes que deixa reposar una sèrie durant anys i després la reprèn.

I com van ser els teus inicis artístics?

Vaig començar fent murals amb 14 o 15 anys, amb llistons i parets en blanc. Vaig treballar també la ceràmica, com un mural per Joan Martí, fet a Barcelona i instal·lat a Tossa. També vaig fer escultures de bronze com una remendadora a tamany natural que després em van demanar de fer més petita. Sempre he volgut fer coses pel poble.

Parla'm de la Remendadora.

Sí. Quan en Telm era alcalde i en Pere Coris regidor de Turisme, es va impulsar una iniciativa perquè cada any es fes una escultura nova a Tossa. Jo vaig fer una remendadora a mida natural que després em van demanar de fer més petita. Sempre he volgut fer coses pel poble. La segona remendadora es va instal·lar en època de l'alcaldeessa Pilar Mundet, però curiosament, encara no s'ha inaugurat mai. Potser algun dia.

Amb una obra marcada per l'emoció, la memòria i el compromís amb l'entorn, Josep Puig Valls continua oferint al públic fragments d'ànima convertits en art. La seva exposició "Do menor" n'és un exemple viu, sensible i ple de ressonàncies personals. ■

**L'artista Josep Puig
i Violant Gordils del
Celobert**

La reducció del període de congelació als llacs boreals dispara la seva contribució a l'escalfament global

Daniel Mercado-Bettín
Investigador del
CEAB-CSIC

Daniel Mercado-Bettín
al CEAB-CSIC

Un estudi liderat per la Universitat de Wuhan, amb la col·laboració del CEAB-CSIC, revela que els llacs —especialment els de latituds mitjanes i altes de l'hemisferi nord— són actors importants en el canvi climàtic. L'escurçament del temps que la seva superfície resta glaçada modifica l'intercanvi de calor entre l'aigua i l'atmosfera, amb efectes que transcendeixen l'àmbit local i influeixen en el clima global. A més, aquest aportament tèrmic, fins ara ignorat en els models climàtics, podria créixer fins a un 7,5 % d'aquí a finals de segle, intensificant encara més l'escalfament del planeta.

Els llacs absorbeixen energia i, alhora, la van alliberant, amb l'intercanvi de calor entre l'aigua i l'aire. La dinàmica d'aquest intercanvi depèn de diversos factors i un d'important és la capa de gel que es forma en aquells situats en latituds mitjanes i altes. El gel actua com a aïllant natural: reflecteix gran part de la radiació solar, manté la temperatura de l'aigua i limita l'intercanvi d'energia entre el llac i l'aire.

Tanmateix, segons **l'estudi científic publicat ara a *Nature Communications***, cada vegada es congelen menys llacs i els que encara ho fan romanen glaçats durant menys temps, cosa que està contribuint significativament al canvi climàtic global.

Els investigadors han evidenciat que **els llacs estan alliberant cada vegada més**

calor, sobretot a les regions del nord del planeta com el Canadà, Sibèria o Escandinàvia. El factor clau és que, per l'augment de les temperatures, es cobreixen de gel durant menys temps. Sense el gel, absorbeixen més energia del sol i s'escalfen més, i alhora, la seva calor s'escapa més fàcilment cap a l'aire, escalfant-lo i contribuint a l'escurçament del període de congelació. És una mena de "cercle viciós" que escalfa cada vegada més aquests llacs i fa que ells escalfin cada vegada més l'aire. **Aquesta situació no només ajuda a explicar els canvis climàtics locals, que estan tenint lloc a les regions lacustres i que són més severs del que indicaven les projeccions climàtiques, sinó que també influeix notablement en el clima mundial.**

Aportem solucions per a un planeta més verd

L'estudi s'ha dut a terme mitjançant modelització matemàtica, utilitzant supercomputadors. A partir de dades recopilades durant dècades per la comunitat científica, els investigadors han creat models representatius de llacs per obtenir variables de rellevància ambiental. **Aquest treball ha demostrat que la major aportació a l'increment de les emissions de calor per part dels llacs prové de les latituds mitjanes i altes (gairebé duplica la mitjana i se separa encara més de les emissions dels llacs tropicals).** També els ha permès fer projeccions: aquest efecte s'intensificaria un 7,5 % de mitjana de cara a finals d'aquest segle.

Daniel Mercado-Bettín, investigador del CEAB-CSIC que ha participat en l'estudi, explica que *"aquesta investigació revela que els llacs boreals estan contribuint a accelerar el canvi global més del que es sabia. A més, ens mostra el seu paper fonamental en el canvi climàtic. Hi ha 1,4 milions de llacs al món, de manera que el percentatge de calor que emeten a l'atmosfera pot ser potencialment alt. Tanmateix, aquest còmput no s'ha tingut en compte en les projeccions d'augment de temperatura."*

L'equip destaca la importància que el *Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC)*, un dels organismes de referència mundial en projeccions climàtiques, pugui incloure aquesta informació en els seus propers informes, millorant així les prediccions del clima.

CIÈNCIA OBERTA PER PROJECTAR ELS IMPACTES DEL CANVI GLOBAL

La participació del CEAB-CSIC en aquest estudi s'emmarca dins del projecte *Inter-Sectoral Impact Model Intercomparison Project (ISIMIP)* i amb associació a la xarxa *Global Lake Ecological Observatory Network (GLEON)*.

L'investigador Daniel Mercado-Bettín participa en aquest projecte internacional de ciència oberta per realitzar prediccions científiques de patrons d'impacte del canvi global. Concretament, coordina el sector de llacs. ISIMIP reuneix més de 100 grups de model climàtic de tot el món que treballen de manera col·laborativa i comparteixen obertament els seus resultats perquè les decisions polítiques i de gestió es puguin basar en les evidències científiques. Les simulacions d'aquests grups es duen a terme en clústers d'alt rendiment com, per exemple, el de la Universitat Lliure de Brussel·les, que és on s'ha efectuat el gruix dels càlculs aportats en aquest projecte. ■

RECUPERA LA TEVA VISIÓ: GUIA SENZILLA SOBRE LES LENTS INTRAOCULARS

Dra. Sandra Gómez Sánchez
Dr. Joan Felip Furés

Institut Oftalmològic Felip, Blanes
info@felip.cat

Quan una persona s'enfronta a una cirurgia de cataractes, una de les decisions més importants és triar el tipus de lent intraocular que s'implantarà. Aquest dispositiu substitueix el cristal·lí i permetrà recuperar una visió més clara i definida. Avui dia existeixen diferents tipus de lents, cadascuna amb característiques pròpies quant a qualitat visual, necessitat d'ús d'ulleres i nivell d'adaptació. A continuació, analitzem amb detall les principals opcions.

LENTS MONOFOCALS

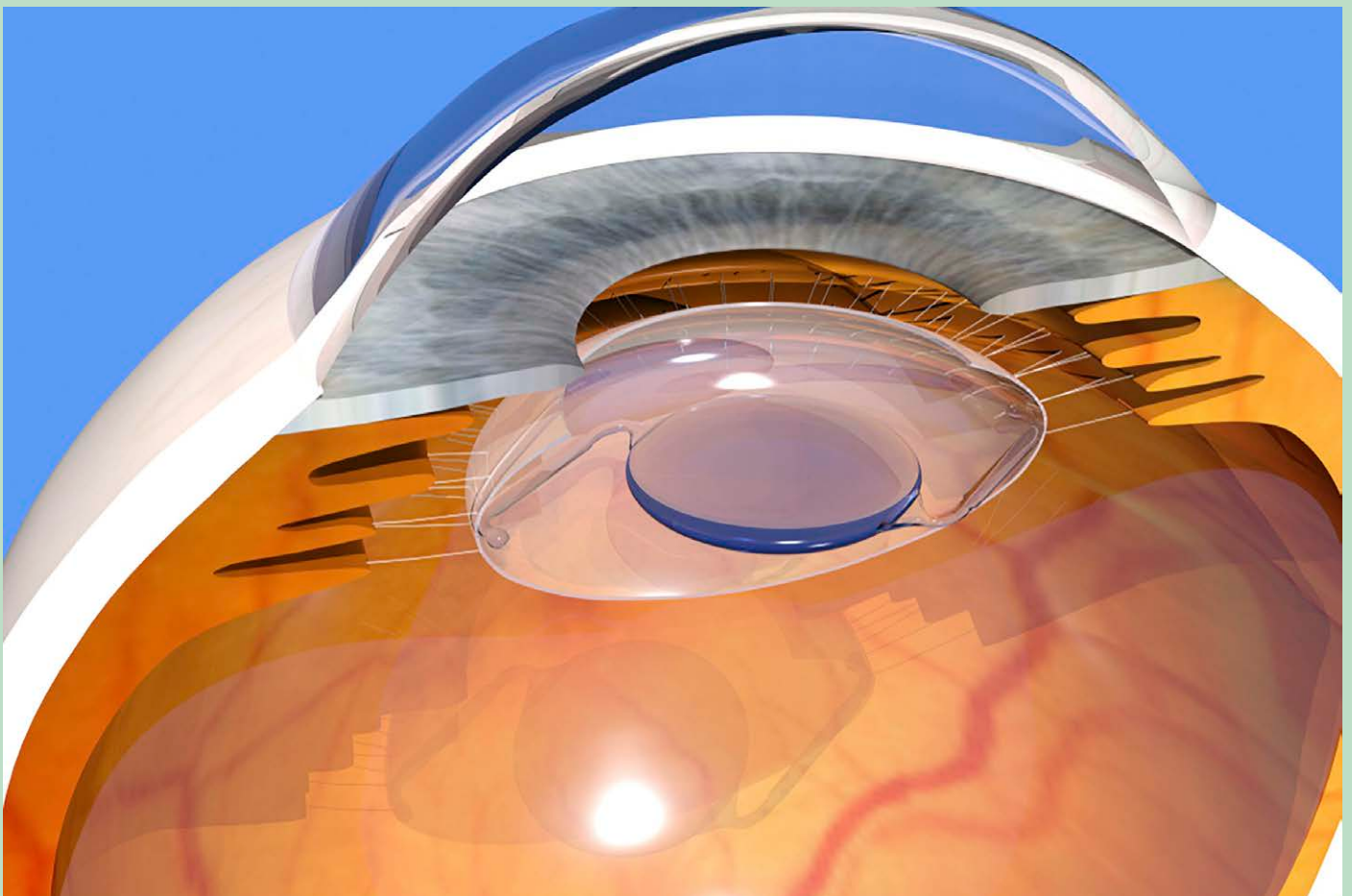
Les lents monofocals representen l'opció més tradicional i utilitzada. Estan dissenyades per optimitzar la visió a una sola distància,

generalment llunyana. Això permet als pacients veure bé per a activitats com conduir, passejar, mirar la televisió o reconèixer cares a distància sense necessitat d'usar ulleres. No obstant, per llegir, cosir o fer tasques de prop, caldrà seguir usant ulleres.

Un dels avantatges de les lents monofocals és que ofereixen una qualitat de visió excel·lent amb pocs efectes secundaris, cosa que les converteix en una opció molt segura i fiable.

LENTS TÒRIQUES

En persones que presenten astigmatisme, les lents convencionals no sempre són su-

ficients. L'astigmatisme provoca que la visió sigui borrosa a causa d'una curvatura irregular de la còrnia. Per corregir-ho, existeixen les lents tòriques.

Aquestes lents poden combinar-se amb qualsevol tipus de lent intraocular: monofocal, EDOF o multifocal, cosa que permet corregir l'astigmatisme en qualsevol escenari visual. La col·locació de la lent tòrica requereix una major precisió durant la cirurgia, però quan s'ajusta correctament, ofereix excel·lents resultats visuals.

LENTS MULTIFOCALS

Per a aquells que volen reduir al màxim l'ús d'ulleres, les lents multifocals són una opció interessant. Estan dissenyades per proporcionar bona visió a diverses distàncies: de lluny, de prop i a distàncies intermèdies.

Amb aquestes lents, moltes persones aconseguixen llegir, usar el mòbil, conduir i fer les seves activitats quotidianes sense ulleres. Però cal saber que les lents multifocals poden produir halos i enlluernaments nocturns i generar una lleugera pèrdua de contrast. Requereixen un temps d'adaptació, per això no són recomanables per a tots els pacients, especialment si hi ha altres problemes visuals com glaucoma o malalties de la retina.

LENTS EDOF

Les lents EDOF, o lents de focus estès, són una opció més recent que busca un equilibri

entre els avantatges de les lents monofocals i les multifocals. Ofereixen bona visió de lluny i a distàncies intermèdies. La visió de prop no sol ser completa i, en molts casos, caldrà continuar fent servir ulleres per llegir lletra petita o fer tasques molt detallades.

El gran avantatge de les lents EDOF és que produeixen menys halos i menys enlluernaments que les multifocals, i permeten una visió intermèdia molt còmoda i natural. L'adaptació a aquestes lents sol ser senzilla i ràpida.

COM TRIAR LA MILLOR LENT?

Triar la lent intraocular adequada és una decisió molt personal i s'ha d'adaptar a les necessitats i expectatives de cada persona. A més, és essencial valorar la salut ocular general, ja que certes malalties de l'ull poden fer que algunes lents no siguin recomanables.

Per tot això, és fonamental mantenir una conversa detallada i oberta amb l'oftalmòleg, que pot assessorar de manera personalitzada i ajudar a trobar l'opció més adequada en cada cas. El millor és que avui dia comptem amb diverses alternatives per millorar la visió després de la cirurgia de cataractes. No només és possible recuperar la visió perduda, sinó que moltes persones poden assolir un nivell de llibertat visual que abans no imaginaven, millorant notablement la seva qualitat de vida. ■

Caralt i Conesa
CORREDORIA D'ASSEGURANCES

Deixa'ns aconsellar-te
Nosaltres et cuidem

663 839 649 · caralticonesa.com

“El català ha de resultar beneficiós; l’odi al català ha de sortir car”

Xavier Diez

Doctor en història
contemporànea especialitzat
en els moviments socials
al segle XX

OPINIÓ

El Pacte Nacional per la Llengua és un exemple de com una bona diagnosi es pot traduir en un reguitzell de mesures innecessàries, actituds contraproduents, discutible utilitat i grans oportunitats per als oportunistes habituals. La situació de la llengua és pèssima, tal com coincideixen les recerques acadèmiques com l’observació directa al carrer. La presència del català a l’àmbit públic, privat i formal ha entrat en una espiral depressiva, almenys des de fa vint anys, i una vegada ens vam treure la bena dels ulls el primer d’octubre, també pateix una estratègia destructiva per part d’una Espanya que exerceix del nostre pitjor enemic.

El Pacte Nacional per la Llengua és, com ha passat en tants altres àmbits, una aposta perdedora. **Recorda, en certa manera, al Pacte Nacional d’Educació que aviat farà vint anys** (i amb protagonistes polítics, presències i absències coincidents) **es va signar amb els resultats que tots coneixem: una educació més degradada que fa dues dècades.** Es va fer una bona anàlisi (existia molta segregació, desigualtat d’oportunitats, escassa inversió i recursos) i **es va apostar per blindar i millorar el finançament de l’escola concertada** (aleshores el principal factor segregador), **es va planificar una agenda neoliberal** (desregulació, privatització, empitjorament de les condicions laborals, es va fer demagogia amb la famosa sisena hora, va endinsar l’escola pública en una dinàmica de nova gestió pública d’acord amb tècniques empresarials de gestió de personal, es va continuar reduint la inversió pública) **i avui, vint anys després, prop de quatre de cada deu mestres es plantegen abandonar la professió i Catalunya es troba a la zona de descens de les 17 comunitats autònomes en resultats educatius.** Això sí, es va ruixar amb diners públics una quantitat ingent de guinguetes on empreses del “tercer sector” **van aprofitar-se oportunísticament de la progressiva externalització de serveis educatius, o promocionant l’entrada d’actors privats (com ara algunes fundacions que es dediquen també a explotar pisos turístics).**

Com va passar amb el Pacte Nacional d’Educació, el de la Llengua és un pacte que no es pacta (hi ha absències clamoroses, més enllà dels partits). És un pacte que, no és que neixi mort, sinó que més aviat sembla una mena d’embaràs imaginari. **Els**

actors polítics que hi han apostat semblen sobretot inspirats per dissimular la política d’espanyolització de Catalunya, d’esforçar-se per retornar una societat civil que va posar contra les cordes l’autocràcia borbònica (amb els seus espies, jutges, periodistes, polítics i altres) a la cleda de l’autonomisme. **Sembla un esforç per aparentar fer coses, mentre no es fa res més que fer el ploramiques.**

És la torna de la no oficialitat del català a Europa (la via més ràpida i lògica perquè això fos possible seria convertir el català en llengua oficial a tot Espanya), i de fer veure que fas una amnistia que, bàsicament exonera els culpables d’exercir violència, tortures i mutilacions d’activistes i manifestants mentre manté a l’exili a tot aquell que va decidir obeir la sobirania popular. És, per tant, més del mateix: una farsa, una presa de pèl, l’enèsim engany en format acadèmic i maquetat en Arial 12. **No serveix ni pot servir per a res.**

Una de les peculiaritats que invaliden el pacte, o qualsevol política lingüística que necessàriament ha de passar per eixamplar el català en nombre de parlants i en àmbits diversos és que aquest acord implica una dotació econòmica. Si has de fer servir diners públics perquè es parli català, és que ho estàs fent malament, i encara pitjor, ja estàs pensant a crear i alimentar guinguetes com les moltes que han proliferat en els darrers anys (i de les quals sovint s’han beneficiat algunes entitats signants).

Una veritable política a favor de la llengua no ha de servir per gastar diners, sinó per recaptar-los. Una empresa que es negui a atendre un client en la seva llengua, un hospital que sigui incapaç d’atendre un pacient en català, un comerciant que no ofereixi informació en la llengua oficial del país, una universitat que no respecti la vehicularitat del català, **un discurs d’odi contra qui fa servir el català mitjançant la discriminació** lingüística, ha de ser sancionat administrativament, d’una manera clara i contundent. El català ha de resultar beneficiós; **l’odi al català ha de sortir car.** Si hi ha dificultat perquè, per posar un exemple, algunes clíniques o hospitals no tinguin personal que pugui atendre en una de les llengües oficials del país, perquè està motivada per pagar salaris baixos (mentre que els professionals catalans han de marxar a fora), la

Il·lustració de
Leo Flores per
el Celobert.

fórmula és ben simple: les sancions han de ser superiors al que s'estalvien els directius. Si es fa una normativa que obligui a qualsevol que vulgui tractes amb l'administració a què faci servir el català de manera normal, i això implica disposar de majors oportunitats laborals, és obvi que la competència lingüística millorarà "miraculosament".

Perquè a la llengua, com a la cultura, com a la nació, no s'hi ha d'anar per quelcom tan voluble i inestable amor, sinó per una cosa tan sòlida com l'interès. Els ciutadans del nostre país hauríem de ser prou madurs per entendre que la millor manera d'obtenir menyspreu és implorar amor. **El que ens cal com a nació és exigir respecte.** I que el menysteniment al nostre país i a la nostra llengua, ha de tenir conseqüències. **"Més val ser temut que ser estimat", ens deia Maquiavel fa cinc segles.**

Si ja tenim prou perspectiva d'aquest règim del 78 és que algunes de les creences que teníem arrelades han mostrat el seu rostre veritable. **El bilingüisme ha estat un pèssim negoci.** Sentint-ho molt, perquè el català creixi, el castellà ha de cedir terreny. Ja ni l'anglès!, amb les possibilitats que ofereix la tecnologia i la intel·ligència artificial, ja no calen altres llengües per interactuar amb el món, si més no, en l'àmbit formal, sinó un mòbil i un traductor automàtic. Servidor de vostès està molt a favor de conèixer-ne moltes, especialment més per plaer que per practicitat. **Tanmateix, com ja va demostrar la Carme Junyent, que va passar els seus darrers dies sense poder mo-**

rir-se en català, el bilingüisme mata la llengua més feble. Cal plantejar un horitzó amb menys castellà. Això implica la part que, atesos els signants del pacte, resulta la més problemàtica. Es tracta de la desobediència a aquests àrbitres florentinescos amb toga de jutge i que són (essencialment) jutges de part. Les seves sentències, sempre en la mateixa direcció, és a dir, com el braç togat d'un estat que està en guerra amb nosaltres, són els abusos que miren de destruir qualsevol mur on vulguem protegir la nostra llengua i identitat. Cal practicar una política de desobediència civil activa. **Cal entrenar-nos en l'art de semblar tan desagradables com decidits. Hem de deixar aquesta patètica actitud de les darreres dècades de semblar simpàtics** (i que, amb tota lògica, és corresposta amb menyspreu) i assajar l'antipatia, l'hostilitat i la fermesa.

Finalment, el gran meló. Bona part de la situació actual, com ens recorda habitualment Josep Sala Cullerell en els seus articles, **ve de la decisió d'Aznar d'apostar per un engreix demogràfic que, no només ha alterat l'equilibri lingüístic del nostre país, sinó que com a tota Europa ha generat problemes** (de gestió de recursos, serveis públics, habitatge, laborals, salarials, culturals...) de difícil solució, especialment mentre continuem en aquesta dinàmica de desbordament. És obvi, que com ja està plantejant el mateix govern laborista del Regne Unit, cal tallar en sec l'arribada migratòria. Almenys fins que no siguem capaços (si ho som) d'incorporar a la nació aquests dos milions que no hi eren a principis de segle. ■

Josep Maria Guinart
Professor de música

LA TRINCA – FESTA MAJOR
(Edigsa, 1970)*

Lluny encara de ser productors de televisió amb Gestmusic (empresa que van crear el 1987) Josep Maria Mainat, Toni Cruz i Miquel Àngel Pasqual, tres joves de Canet de Mar, eren La Trinca, un grup musical satíric i irreverent que va assolir una popularitat fora del corrent (heus aquí un rodolí ben propi de les seves lletres!). Les seves cançons les taral·lejaven (o fins i tot se'n sabia la lletra) "tothom". De coincidir amb la Banda del Col·legi Santa Maria (de Blanes) en un Homenatge a la Vella a Malgrat de Mar o potser era a Pineda (devia ser el 1969) van passar ràpidament a vendre més de 100.000 còpies dels seu primer LP (*Tots som pops*) i a omplir el Teatre Poliorama de Barcelona amb el seu primer espectacle. Després omplirien diversos teatres de Barcelona (i un de Madrid!) amb més de deu espectacles fins que van actuar per darrera vegada (via TV) l'any 1990. Per a la història: una trentena de discos.

I aquest mes que a Blanes celebrem la Festa Major de Santa Anna, què millor que rescatar "Festa Major" de La Trinca, que, per cert, va actuar a l'esplanada del port plena de gom a gom com a cloenda de la Festa Major de 1981 presentant l'espectacle "Nou de Trinca".

Festa Major va ser el segon LP del grup, i avui dia quasi el podríem considerar un document antropològic. Actualment les Festes Majors de les nostres contrades han perdut bastant de l'aire "tradicional" que tenien fa cinquanta o seixanta anys (el disc de la Trinca ja en té 55!), tot i que hi ha elements que es mantenen. La Festa Major de La Trinca és un magnífic repàs a la tradició.

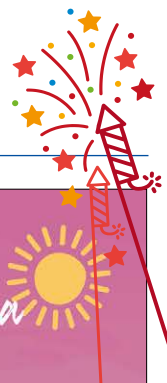
El disc comença amb la cançó "Festa Major", en realitat una adaptació de "Mooie lieadje", d'un tal B. Bern, autor holandès. La lletra ens situa, primer, aquelles festes majors (pollastre i xampany!) i després és una espècie de guió del què oferirà el disc (i qualsevol precisament d'aquelles festes majors).

Però la lletra, ah!, la lletra, aquí està la gràcia de tot plegat. Entre els trincaires i Jaume Picas sobretot, les lletres són impagables.

Després d'aquesta alegre cançó hi ha un pregó d'allò més còmic (amb tot el públic contestant el pregoner). Res a veure amb els seriosos pregons que acostuma a haver-hi a Blanes. Sense música, que és un pregó.

A continuació ve "La passada", amb música signada per Rinus van Galen, autor també holandès especialitzat en música "de marxa" i de carnaval. En aquest cas la cançó original era "Als ik Jou Zie" (Quan em veus) i l'havia fet famosa Sjakie Schram, cantant especialitzat en aquest tipus de música. Curiosament pel mig hi ha un tema que recorda sospitosament aquella tonada de "No serem moguts". I no hi falta una mica de crítica (*Ens hem venut la finca per poder fer el senyor*).

Un orgue eclesiàstic, entre tos i escurades de coll, ens posa en ambient per parlar de l'ofici solemne on el poble hi va "per no quedar malament". Una cançó aquesta signada per La Trinca i Jaume Picas, on s'hi barreja la tonada popular de l'escolà *ratapà menja rates per sopar*.

La Trinca (1969)

Acabada la cançó, sense sortir de l'ofici, arriba el sermó (de mossèn Anton), text de La Trinca i Jaume Picas per sucar-hi pa: *De què us serveix, eh, males bruixes !/ passejar-vos hivern i estiu tot ensenyant les cuixes?/I aquell que va darrera l'estrangera/ per donar-li de sopar,/no es busca un feix de garrotades seques ?[...] noies, pareu una estoneta de fer la ruca i la ramoneta.*

I els refilets de la cobla serveixen perquè arriba l'hora de ballar sardanes. "La sardana", obra signada per La Trinca en solitari és justament una sardana ben estructurada i ben instrumentada, on hi ha noies amb la mitja foradada. */Hi ha dròpols que no saben quan se salta.* I sobre un dolç cant de tenora dos sirventesos de refinat vocabulari recitats acaba dient *Tafot ! Quin català més ben escrit !*

* Edigsa al va reeditar el 1976, PDI el 1993 remasteritzat -també en CD- i DiscMedi Blau el 2021.

1. És curiosa la utilització de cançons horteres centreeuropees (holandeses sobretot) al principi de la carrera de La Trinca. El primer single que van publicar portava a la cara A precisament la cançó "La Trinca" que no era més que una adaptació de "Liliy The Pink" -número 1 a Gran Bretanya el 1968- del trio còmic de Liverpool The Scaffold. I a la cara B hi havia "Quin nas". En aquest cas l'autor era l'holandès Toon Hermans i el títol original era "Mien, Waar Is Mân Feestneus", que traduït vol dir "Mien, on és l'home de la festa?"

2. Jaume Picas va ser un escriptor que va tocar molt diferents pals, entre ells adaptar cançons de l'anglès i el francès al català i que va col·laborar com a lletrista en els primers temps de La Trinca.

3. Ho deixo en castellà perquè si "Dichter und Bauer" (el títol original) ho tradueixo per "Poeta i Pagès" costarà d'identificar.

L'obertura de "Poeta y Aldeano" de Franz von Suppé obra precisament "El concert", una altra peça d'origen holandès. En aquest cas es tracta de "Leve de Opera" de Louis Davids que havien popularitzat al seu país The Cocktail Trio. *I vinga la música, i vinga la música. / Com ens agrada anar al concert a sentir el tralalalalà.* Pel mig s'hi barreja un fragment de la Marxa Triomfal d'"Aida", de Verdi, i la Marxa del Toreador, de "Carmen", de Bizet, i Costas las de Levante de "Marina", d'Emilio Arrieta, que aquí converteixen les Playas de Lloret en "Playas las de Canet". *La gent es cansa de tanta música, /i l'atenció es va perdent de mica en mica. /Mentre l'un xerra, l'altre es posa a dormir. /I un "nano" plora perquè vol anar a fer un pipí. /El Gran Concert fa tres hores que dura, /i al director li han fotut la partitura. /L'alcalde diu: "Ja estic atabalat". /I el Gran Concert es pot donar per acabat.*

La Trinca en pes signa "La processó". Una música sentida de marxa de processó amb una melodia de semitons descendents que recorda curiosament un tema de The Beatles serveix per denunciar: *I amb un ciri els homes se'n van a la processó [...] I les dones*

s'ho han de contemplar des del balcó, víctimes de la segregació.

Un flautí introdueix el tema d'El Gegant del Pi que constitueix la cançó d'"Els gegants", amb quitxalla cantant i tot fins que uns petards ens porten a "El castell de focs" signada també per La Trinca i Jaume Picas. Fins i tot aquí hi ha un d'aquells dobles sentits característics dels trincaires del Maresme: *Apaga el llum, aimada,/ que et vull ensenyar uns jocs/ que animin la vesprada,/vull dir el castell de focs.*

"Ja, wat doe je dan" (Sí, què fas llavors?), una altra cançó que van popularitzar als Països Baixos The Cocktail Trio i, en aquest cas, escrita per André Meurs, es converteix aquí amb una lletra d'allò més divertida de Jaume Picas en "L'envelat". *Passem per la taquilla que ens hi retrataran.*

El toc de trompeta (antigament cornetí) característic avisa del "Ball de Rams", el conegut valset de Josep Casas i Augé típic dels balls d'envelat, la tornada del qual diu *Ai, Maria, ai, Maria que ets formosa/Tens les calces, tens les calces de setí/Ai, Maria, que "ditxós" que jo seria/Ai, Maria, ai, Maria/Si ballessis sempre amb mi/Ai, Maria, ai, Maria/Si et volguessis casar amb mi, i l'accelerando de reglament ens condueix al comiat amb el popular "Passi-ho bé i moltes gràcies".*

Un disc que, a més de rodó i document antropològic, és més que divertit. I obrint la carpeta hi ha una auca (*A aquest poble petitó/avui és Festa Major// La gent està molt contenta/ i d'alegria rebenta*), etc., etc. I a la funda interior totes les lletres, per no perdre'n detall.

I un complement: L'any 1969, o sigui, poc abans que sortís la Festa Major de La Trinca, Edicions Destino va publicar un flamant llibre, d'aquells grossos, pesants, amb capsa i tot (d'aquells "de regalar" en deia algú) escrit per Josep Maria Espinàs amb fotografies d'un gran de l'especialitat, Eugeni Forcano, que porta per títol precisament "Festa Major". Per fer-se una idea complementària del disc que comentem avui, i ara que sembla que l'estiu deixa més temps lliure, qui el tingui a mà hi pot fer una repassada. Havent viscut Espinàs personalment unes quantes Festes Majors per escriure el llibre ja a la introducció hi diu: *"Em temo que moltes de les curiositats que he vist i que explico en aquestes pàgines d'ací a pocs anys ja s'hauran perdut, només seran un record. En aquest sentit, el volum que teniu entre les mans tindrà, sense voler-ho, l'interès d'un document"*. Com el disc de La Trinca, precisament.

Apa, doncs: Alegria, que és Festa Major! ■

Els Països Catalans

Passat, present... futur?

#27

El retorn a l'esplendor de la llengua i la literatura catalana: La Renaixença

En el capítol anterior vam matisar el concepte de Decadència, encunyat pejorativament pels autors de la Renaixença, però és ben cert que en la primera meitat del segle XIX es produirà **el sorgiment del catalanisme cultural i la seva pugna per tornar a la literatura catalana l'esplendor** que mereixia i que serà la base també del catalanisme polític que culminarà en les bases de Manresa, el 1892.

Però no correm tant, primerament ens endinsarem en aquesta recuperació literària en tots els territoris que conformen els Països Catalans, tot i que va ser bastant heterogènia, repassant els principals fets i el context en què aquest moviment es va produir, quan s'inaugurà o quin fet i en quina data es considera que aquella començà.

Bé, ja vam veure alguns dels canvis que es van produir durant el segle XIX i la puixança de l'economia capitalista derivada de la industrialització, sobretot al Principat, que provocà l'ascens d'una burgesia que lluita va adquirir més poder polític i ensorrar el vell sistema d'Antic Règim. Recordem el context de les guerres carlines, en què s'estava dirimint el model d'estat i aquella classe social benestant pugnava per recuperar l'esplendor cultural i, més tard, el polític: el catalanisme, que començà com una enyorança a l'esplendor medieval, es consolidaria i seria una alternativa política a finals del segle XIX.

El nou clima intel·lectual que es desvetlla amb la Renaixença i que consisteix, sobretot, en una difusió progressiva de la consciència de cultura autònoma, que s'identifica amb l'ús de l'idioma i, en conseqüència, en un increment molt notable de la producció literària en català. De fet, els dos grans objectius de la Renaixença (la dignificació de l'idioma i l'edificació d'una literatura nacional) sorgeixen com a conseqüència d'una voluntat d'afirmar la personalitat autònoma de Catalunya en el terreny de la cultura.

El 24 d'agost del 1833, en el número 68 d'*El Vapor*, periòdic en castellà editat a Barcelona, va aparèixer un poema en català titulat *La Pàtria*, escrit per **Bonaventura Carles Aribau**, que amb el temps seria conegut amb el nom d'*Oda a la Pàtria* i que s'ha considerat com el seu punt d'inici. Actualment,

però, aquesta data és considerada simbòlica, car el propi Aribau va escriure majoritàriament en castellà.

LA LLENGUA, REIVINDICACIÓ ROMÀNTICA

L'*Oda a la Pàtria* va publicar-se un mes abans de la mort de Ferran VII, que va significar l'inici de la fi de l'absolutisme i d'un conflicte, la primera guerra Carlina, que va dur a la instauració de l'estat liberal. És l'etapa en què a Europa triomfa el romanticisme, que implica una concepció de la nació com un grup humà, amb sentiment de pertànyer a un col·lectiu i a una mateixa terra, i una fascinació cap a l'època medieval, evocada com a període en què triomfaven l'individualisme i la imaginació. Tot això dugué els intel·lectuals catalans a reivindicar Catalunya com a bressol de la llengua i la cultura del país.

Tanmateix, caldria esperar fins al 1841 perquè s'articulés un discurs en defensa de la llengua. Aquell any, **Joaquim Rubió i Ors**, en *Lo Gayter del Llobregat*, va recollir en un volum els versos que havia anat publicant al *Diari de Barcelona* i va prologar-los amb un manifest de tarannà romàntic a favor del català. Exposava que, atesa la impossibilitat de la independència política, s'havia de recuperar la identitat cultural i dignificar la llengua, i que una via per fer-ho era la poesia trobadoresca, vinculada a un passat medieval gloriós i conreada en els Jocs Florals.

El sentiment patriòtic que palesava Rubió va sorgir quan a Espanya s'assentaven les bases de l'estat liberal impulsat per la burgesia.

Els canvis que promogué l'estat liberal s'afegien a una idea de modernitat que trobava en les ciutats, transformades en escenari de la vida col·lectiva, el lloc on desenvolupar-se. La noció de progrés es lligà a la desaparició de la diversitat lingüística, ja que s'entenia que les llengües vernacles eren mostres arcaiques incompatibles amb l'afany modernitzador. Aquesta doctrina inspirà lleis com la de l'ensenyament obligatori de la gramàtica castellana a les escoles el 1849 i la d'instrucció pública el 1857, que a la pràctica fomentà la coerció a l'escola en contra del català en l'ús formal oral i escrit i també en l'ús espontani dins i fora de les aules.

L'impuls de la Renaixença va agafar volada amb la reinstauració dels **Jocs Florals**, el 1859. La faceta difusora i aglutinadora d'aquests va palesar, mitjançant la participació d'autors d'arreu del domini lingüístic, l'abast de la influència que aquest moviment tenia més enllà de Catalunya. El sentiment d'unitat cultural va permetre fins i tot redescobrir els lligams amb Occitània, lligams afermats pel català **Víctor Balaguer** i el provençal **Frederic Mistral**. Tanmateix, les aportacions

a la recuperació de la llengua que van fer valencians, com **Constantí Llombart** i **Teodor Llorente**, i illencs, com **Marià Aguiló** i **Tomàs Forteza**, van quedar limitades per unes realitats socioeconòmiques i polítiques diferents de les del Principat. Amb tot, els Jocs també es van restablir a València el 1859, on destacà Teodor Llorente mentre que a Mallorca va ser rellevant la figura de Marià Aguiló.

EL CATALÀ ACADÈMIC O “EL QUE ES PARLA”

Al llarg del segle XIX, es van elaborar tot un seguit de diccionaris per fixar l'ortografia del català, i a partir del 1860 la discussió sobre aquest tema va arribar a un públic cada cop més acostumat a la presència de la llengua gràcies al teatre i a la premsa. Els debats a propòsit de la normativa giraven entorn de dues posicions: la dels partidaris d'un **català acadèmic**, que localitzaven en l'època medieval les seves arrels més antigues i en l'obra de Verdaguer la plasmació d'un llenguatge literari; i la dels que rebutjaven la implantació d'una llengua literària comuna per resultar arcaïtzant, artificiosa i allunyada de la manera de parlar del poble i propugnaven reflectir als escrits les **modalitats populars regionals**, sense ometre els castellanismes.

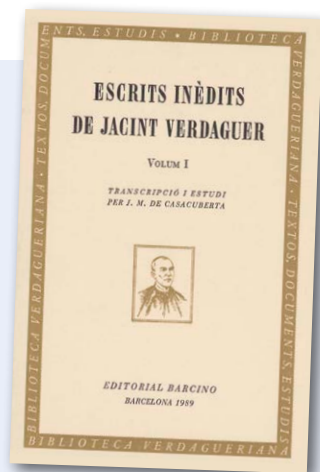
La publicació de les obres de divulgació històrica d'una nova fornada d'historiadors romàntics com **Pròsper de Bofarull**, **Joan Cortada**, **Antoni Aulèstia** i **Pijoan**, **Antoni de Bofarull** o **Víctor Balaguer** van permetre de recuperar la història de l'antiga Corona d'Aragó, reivindicant el paper dels comtes de Barcelona, i explicant, per primer cop en segles, des d'un punt de vista català les relacions del Principat amb la Monarquia Hispànica.

A la vegada, del moviment van emergir juristes com **Estanislau Reynals** i **Rabassa**, **Francesc Permanyer** i **Tuyet** o **Manuel Duran i Bas** que van analitzar el dret català com a expressió de l'ànima del país, tot defensant la idea que el manteniment dels usos i costums del passat reflectien la psicologia col·lectiva d'un poble.

Finalment, un bon grapat de filòlegs, folkloristes i músics, entre d'altres, van dedicar-se a regirar en els arxius per a la recopilació de llegendes, cançons i d'altres manifestacions pròpies del país, que esdevingueren mostra, també, de la personalitat col·lectiva. Entre tots configuraren l'imaginari col·lectiu d'una cultura catalana emergent.

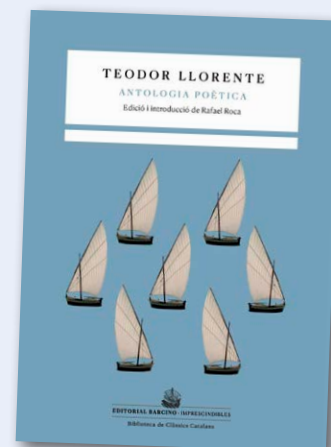
La vessant popular de la Renaixença va estendre's gràcies al paper que van jugar homes com **Josep Anselm Clavé** (impulsor de societats corals que van interpretar cançons en llengua catalana), **Abdó Terrades** (autor d'obres teatrals d'agitació política republicanes) i **Frederic Soler “Pitarra”**, renovador del teatre popular amb la introducció de la sàtira política i d'un humor xavacà molt proper al poble, un conjunt d'autors de caràcter progressista, sense pretensions formals i amb gran projecció popular.

No seria fins als anys setanta del segle XIX quan es produiria un acostament entre aquests corrents culte i popular, fet que va permetre sumar impulsos en la defensa de la llengua i convertir els Jocs Florals en una festa veritablement popular i cívica que es convertí en una plataforma de difusió de la llengua i de propaganda dels autors que hi participaven. A més, en el darrer terç de segle començaren a sorgir publicacions de premsa en llengua catalana: **La Renaixensa**,

Autor: Jacint Verdaguer
Col·lecció: Biblioteca Verdaguèria
Pàgines: 316
Preu: 12 €

La present col·lecció d'escrips verdaguèrians comprèn tots els inèdits de què s'ha tingut coneixença –tant els que s'han previngut en redacció més o menys definitiva, com els que són inacabats, o tot just començats a esbossar–, i, encara, els que han restat dispersos en llibres, revistes o fulls solts, sense haver estat incorporats a cap volum de composicions de l'escriptor. El fort predomini dels primers dins el recull motiva a l'adopció del títol d'*Escrips inèdits*. ■

Autor: Teodor Llorente
Col·lecció: Imprescindibles - Biblioteca de clàssics
Pàgines: 241
Preu: 22.95 €

Aquest volum recull els millors poemes de Teodor Llorente, l'autor més important de la poesia catalana de la Renaixença al País Valencià. Amic de Verdaguer i Frederic Mistral, la seva obra és clau per a la literatura catalana del seu temps, i un referent per a tots els poetes valencians posteriors. En les poesies de Llorente hi trobem tots els temes jocfloralescos: l'amor, la pàtria (València, però també Catalunya), els poemes de circumstàncies, el sentimentalisme i l'historicisme. Ben coneguts i populars són els seus versos dedicats a Jaume I, o a la llengua comuna de catalans, valencians i balears. El llibre es divideix en els tres camps temàtics de la Renaixença: Pàtria, Amor, Fe, més un quart bloc dedicat específicament a les relacions de Catalunya, València i Balears. L'edició és a cura de l'especialista en Llorente, Rafael Roca, doctor en filologia catalana per la Universitat de València. ■

Diari Català, La Tramuntana, L'Esquella de la Torratxa, etc. que esdevingueren un altre instrument important per a la penetració del català en l'espai públic.

L'aparició de Mossèn **Cinto Verdaguer** propicià la majoria d'edat de la Renaixença, així com autors de la talla d'Àngel Guimerà o **Narcís Oller**, les obres dels quals han estat traduïdes a diversos idiomes, fet que no ocorria des del segle XV. Mossèn Cinto esdevingué el primer poeta que arribà a l'ànima del poble i que dotà la seva obra d'una excel·lent categoria literària. La total simbiosi poeta-poble pot quedar demostrada a bastament amb poemes com el "**Virolai**" i "**L'emigrant**". Fou capaç d'enaltir i de crear una obra molt sòlida, que serví de base per a poetes i prosistes posteriors.

Finalment, cal dir que s'ha de tenir molt en compte que la Renaixença va tenir un desenvolupament molt diferent arreu dels territoris que formen els Països Catalans, donada l'acusada divisió administrativa i els diferents condicionaments socials i ideològics d'aquests mateixos territoris. El moviment

renaixentista va ser gairebé inexistent a les comarques de la Franja de Ponent i a Andorra; al País Valencià tingué una aparició molt tardana i, a excepció d'uns pocs noms il·lustres; els poetes Vicent Querol, Constantí Llombart i Teodor Llorente, no va reeixir; alhora que es notà un cert revifament entrat el segle XX a la **Catalunya Nord, amb Josep Sebastià Pong i a l'Alguer, amb els autors Joan Palomba, Ramon Clavellet, Joan Pais**, especialment per la influència que tingué en aquests intel·lectuals l'organització del I *Congrés Internacional de la Llengua Catalana* el 1908, i l'elaboració del gran diccionari dels dialectes de la llengua que impulsava Mossèn Joan M. Alcover. Val a dir, que el veritable esclat literari s'aconseguí únicament a les demarcacions de Barcelona i Girona, i a les illes Balears amb l'aparició de l'anomenada Escola mallorquina.

En el proper número reprendrem la **situació política a mitjans del segle XIX.** ■

Frederic Mistral (Malhana, Provença, 8 de setembre del 1830 - 25 de març del 1914) fou un dels escriptors occitans més importants per a la renaixença de la llengua occitana al segle XIX. Va ser Mistral qui va fundar el felibritge, moviment que situà la literatura en llengua d'oc al capdavant de les llengües minoritzades d'Europa. Per mor de la riquesa de la seva producció literària, el poeta provençal rebé el 1904 el Premi Nobel de Literatura. ■

Constantí Llombart, figura clau de la Renaixença valenciana, va morir el 30 de març de 1893. Llombart va ser el fundador de Lo Rat Penat, la primera entitat que va definir i divulgar la idea de Països Catalans. ■

Enganxats als llibres!

Llibreria Ça Trencada

C/Roig i Jalpí, 10,
17300 Blanes Tel. 972 35 51 67

Bartomeu Mestre
Balutxo

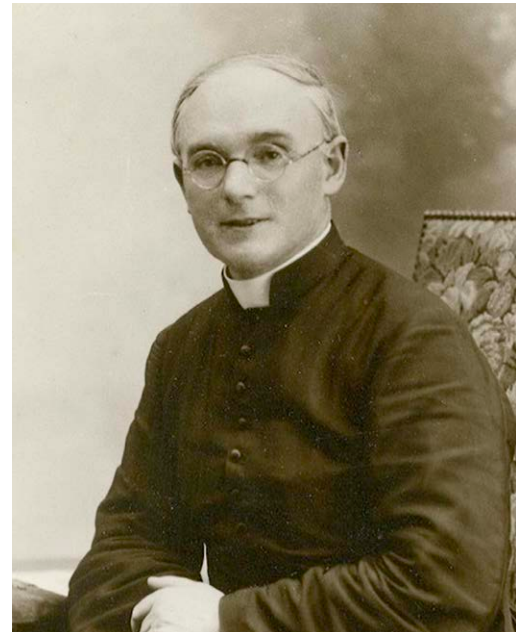
Poeta català de Mallorca

Un reeixit acte de germanor a Girona

En plena Dictadura de Primo de Rivera, dia 6 d'abril de 1925, Bartomeu Barceló i Tortella, un mossèn i poeta nascut a Felanitx l'octubre de 1888, convidat per la *Confraria de Sant Jordi* de Girona, va fer en aquella Catedral un valent sermó de setmana santa. Establí un paral·lelisme entre els set dolors de la Mare de Déu i els que patia Catalunya, amb un vuitè afegit: **suportar el colonialisme dels Pilats de torn**. Per cloure la prèdica desitjà per a la Nació Catalana *"la justícia i la llibertat que Jesucrist volia per a tota la Humanitat"*. Aquelles paraules li suposarien presó, repressió i haver de de refugiar-se a Perpinyà, acollit per Juli Carselade, *"el bisbe dels catalans"*.

Com a poeta, va rebre molts de premis als Jocs Florals, on va ser proclamat en tres ocasions *"Mestre en Gai Saber"*. Va viure a la Catalunya Nord del 1925 al 1935 i, en una segona etapa, del 1937 al 1941. Amb dos anys de missioner al Perú i dues breus estades a Mallorca, va servir a escoles, asils i clíniques d'una vintena de municipis del Principat (Esplugues, Figueres, Sant Feliu de Guíxols...). Els seus darrers anys va fer feina a la Casa de la Caritat de Sabadell i al Sanatori de Terrassa, on el gener de 1973 va patir un atac de feridura que el va dur a la mort el següent 11 de febrer. Fou enterrat a Barcelona, malgrat el seu reiterat desig *"de tenir, com a darrer lliç, el fossar on jeu ma dolça mare a Felanitx"*.

El passat 6 d'abril, el jorn que feia 100 anys del reivindicatiu sermó, per iniciativa d'un grup de Girona liderat per l'activista cultural Jaume Piquer, es va retre reconeixement a Mn. Barceló a les escales de la Catedral. Després d'explicar el sentit de l'acte i d'un breu perfil de la vida i l'obra del poeta, va parlar el professor Joan Mir, besnebot del capellà, i Joan Maimó, fill del pintor amic de

Barceló. Entre les adhesions rebudes, es llegiren la de la batlessa de Felanitx, la de l'actual rector d'Ulldemolins, mossèn Joan Roig i Montserrat, deixeble i biògraf de Barceló, les de l'expresident del Govern de les Illes Balears Cristòfol Soler, de l'exconseller de Cultura Damià Pons i les dels expresidents de la Generalitat Jordi Pujol i Quim Torra. En nom de l'Ajuntament de Girona, parlaren Núria Riquelme, regidora de Llengua Catalana, i la vicealcaldessa Gemma Geis, besneboda de Camil Geis, deixeble de l'homenatjat i testimoni d'aquell sermó. Es llegiren poemes de Barceló, acompanyats de celebrades il·lustracions musicals, i feren ús de la paraula representants de diversos territoris on va servir el prevere. L'escriptor Joan Barbarà va anunciar la proposta de dedicar el nom de Bartomeu Barceló al jardinet del monestir de Sant Pere de Galligants, un espai lligat a la *Confraria de Sant Jordi* i al poeta. L'acte es va tancar amb el *Ball d'Homenatge*, una recreació de la polca de les gitanes de Sant Celoni, per l'olotí Àlvar Borrell, i el públic va cantar *Els Segadors*. Posteriorment, els responsables culturals de la Catedral varen convidar l'estol de mallorquins i rossellonesos desplaçats a fer una visita guiada al temple, el claustre i el museu. Per cloure la jornada, una setantena llarga de persones compartiren un dinar de germanor i una amena sobretaula per comentar anècdotes i aspectes de la biografia d'aquell poc conegut poeta que es definia i signava com a *Català de Mallorca*.

Es pot veure a: <https://vida.cat/programes/acte-de-reconeixement-a-mn-bartomeu-barcelo-i-tortella/> ■

Roser Díaz Martín

Historiadora i poetessa

LLETRES

Pocs pensen que aquest gran escriptor, a cavall entre el segle XIX i XX, que tant ha fet per la nostra llengua, no era català de naixement. De fet, va néixer un any poc precis, potser el 1847, a Santa Cruz de Tenerife. En Terres Canàries, Àngel sentia parlar el català amb el seu pare quan arribaven els vaixells de Sant Salvador, però ell mateix reconeixia que li era una llengua aliena.

Amb vuit anys i els pares Agustí i Margarida ajuntats, sense casar-se, va tornar al Vendrell. Anant a l'escola dels Escolapis a la ronda Universitat va conèixer a Pere Aldavert, el seu amic de tota la vida, amb qui va viure quan els seus pares van morir. Va començar a escriure en castellà, però els consells de Ramon Vidales, dient que només seria un més, el van convèncer per escriure a partir de 1870, en català.

El seu catalanisme imbuït del romanticisme del moviment de la Jova Europa, el va portar juntament amb altres escriptors a treballar amb la recuperació dels Jocs Florals, i a la fundació de la revista "La Gramalla" (túnica dels membres del Consell de Cent) el maig de 1870. **Àngel Guimerà** va publicar en el primer número un poema, "Lo rei i lo Fivaller" conversa entre el conseller Fiveller i el rei Ferran d'Antequera, reclamant per a Catalunya els diners del Vectigal, impost romà sobre el trànsit de mercaderies, ja que com ara, al segle XV els guanys de Catalunya, ja revertien sobre qui no els produïa.

Divuit mesos després s'acaba la publicació de la Gramalla. Però l'1 de febrer de 1871, va néixer una nova revista: "La Renaixença", els primers quatre anys, dirigits de manera moderada per Pere Aldavert, agrupava temes científics, però amb el canvi de direcció, amb Àngel Guimerà al cap, es va transformar en una publicació polèmica amb la nova burgesia cada vegada més propera a Espanya. Quan l'any 1881 la revista de la Renaixença va esdevenir un diari, el nou tarannà de la Lliga regionalista o les Bases de Manresa de 1892, no el van ajudar. La Renaixença es va publicar com suplement a "Lo Somaten" en temps de censura. Era un període de multes, sufragades en part per Eusebi Güell.

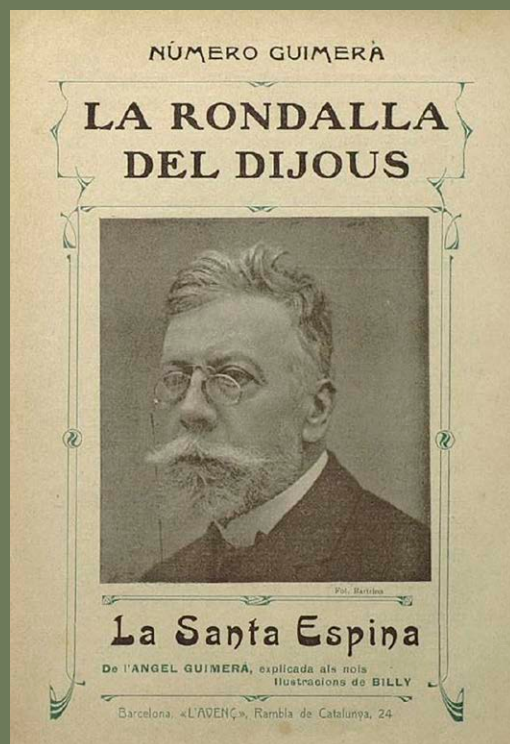
L'any 1895 Guimerà és nomenat president de l'Ateneu i sorprèn a tothom fent el seu primer discurs en català, un fet fins al moment inèdit.

L'any 1905 el diari de la Renaixença va tancar, La Veu de Catalunya d'Almirall, com a representant de la nova classe política, espenonada per la burgesia comercial, li va agafar el relleu. En paral·lel a tota aquesta activitat, Guimerà desenvolupava una meteòrica carrera en el món del teatre amb els seus personatges populars, sempre antagònics, representant mons oposats. Va ser el 1896 quan es va estrenar a Madrid i en castellà, molt a pesar de Guimerà, l'obra Terra Baixa, el drama rural que oposa la Terra Alta de la innocència, la lleialtat (Manelic) a la Terra Baixa, de la corrupció i l'engany (el llop, Sebastià). La causa és l'enfrontament de dos universos i dues classes socials. Terra baixa va ser el motor de la internacionalització del català i de la figura de Guimerà. Es va representar com a obra de teatre, com òpera en francès i alemany i va arribar al cinema Mexicà i europeu com a pel·lícula, amb dues versions mudes i una sonora als anys quaranta. Amb la companyia teatral Maria Guerrero es va estrenar a Sud-Amèrica i Nova York, fins i tot es va representar al Japó.

Malgrat que Àngel Guimerà va viure de rendes, durant molt de temps, mai es va considerar un burgès. El poble l'estimava perquè es veia reflectit, en les seves obres on sempre guanyava el més dèbil i on les dones tenien importants papers. De fet, quan es va decidir a fer una tragicomèdia on els protagonistes foren de la burgesia, no se'n va sortir.

L'any 1909 li van fer un homenatge popular amb motiu del seu seixantè aniversari: parlaments, col·locacions d'escultures, donar el seu nom a molts carrers... Joan Maragall i

La Santa Espina,
d'Àngel Guimerà

La Gramalla
(6 de juny de 1878)

Excuses de forma, de desconeixement d'idioma, de males traduccions, de presentacions fora de temps, van ser l'embolcall continu per desestimar una vegada i una altra, atorgar a Àngel Guimerà el Nobel de literatura.

El cercle s'aniria tancant. Un cop va morir a la casa del seu amic, després que Barcelona sencera es bolqués en els seus funerals, aquell 18 de juliol de 1924, i després que s'acompanyés al seu fèretre fins al cementiri de Montjuïc, la seva imatge va anar a poc a poc difuminant-se.

Mai es va col·locar l'estàtua sol·licitada per la seva amiga Víctor Català i aprovada per l'Ajuntament l'any 1926 a la cruïlla de Balmes amb la ronda Universitat. Les seves obres, es van escapar i amb la victòria del bàndol franquista, la seva figura va ser esborrada de textos escolars i, a poc a poc, quan les generacions que el coneixien van anar desapareixent, el seu nom va caure en el més absolut oblit. Fins que l'any 1974 Benet i Jornet no publicués l'obra «Àngel Guimerà sense naftalina» on vincula l'infern personal de Guimerà, el seu temor al desig, i al rebuig, amb la psicologia dels seus personatges, el seu nom no es va rescatar del fons del pou de la memòria.

“Ah Senyors de Madrid, que la paciència de Catalunya s'acabi!” (Àngel Guimerà, Jocs florals del 5 de maig de 1889). ■

Mort d'Àngel Guimerà
(18 de juliol del 1924)

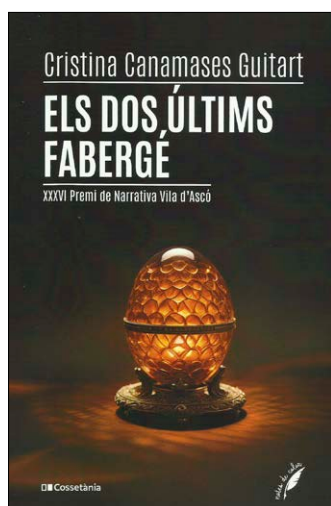
Emili Guanyabens li van escriure un poema: «El Cant al poeta».

Però aquell home, a qui van presentar del 1905 al 1922 ininterrompudament, sostingut per l'Acadèmia de les Bones Lletres, al Premi Nobel, no representava el poder literari establert del moment. El seu idioma, el català, mai es va posar a la seu del Nobel a la mateixa alçada que el castellà, de la mateixa manera que Catalunya, no tenia prou entitat com a territori per optar amb la seva llengua i per ella mateixa a aquest premi, segons les justificacions de l'acadèmia sueca. Sí que les tenia Espanya i el castellà, que un any abans de la primera candidatura de Guimerà, va veure com Echegaray, aquell que havia estat traductor al castellà de “Terra Baixa”, rebia el preuat guardó.

CanGallissà
El teu Sant Jordi
des de 1978

Llibreria Gallissà. Plaça París, 1. Lloret de Mar
wwwllibreriagallissa.com

Bona Festa Major!

Els dos últims Fabergé
 Autoria: Cristina Canamases
 Editorial: Cossetània Edicions
 190 pàgines
 PVP: 19,90€

Els dos últims Fabergé

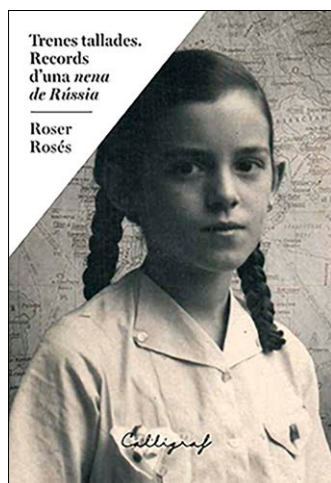
Xavier Surís i Gimeno, estudiant

Girona, Sant Petersburg, unes peces d'orfebreria centenàries i una història familiar ben singular: aquests són els pilars de la novel·la històrica amb què ens obsequia Cristina Canamases (Cassà de la Selva, 1979). Publicada per l'editorial Cossetània i **guanyadora del XXXVI Premi de Narrativa de la Vila d'Ascó**, *Els dos últims Fabergé* ens narra **simultàniament el recorregut** vital d'una nena russa (l'Olga) i les aventures gairebé *sherloquianes* d'un quartet d'universitaris de les comarques gironines. Tots cinc amb un mateix objectiu: descobrir l'origen i el missatge que conté un dels ous confeccionats a la famosa fàbrica Fabergé.

Amb gran habilitat, Canamases ens submergeix en un periple ambivalent; la Rússia represaliada de principis de segle i l'Occident delit pels bel·licismes convergeixen amb l'Europa contemporània en un xoc temporal

que, tot i l'accelerada evolució social i espacial, genera grans paral·lelismes entre els dos viatges. Gràcies a l'estil amè de l'escriptora cassanenca, *Els dos últims Fabergé* ens permet dur a terme una breu travessa per una de les fases més crues de la història del darrer segle alhora que gaudim de la bellesa de l'art, sempre patent a les cèlebres capitals europees.

Els dos últims Fabergé és la història d'un amor emmudit pel dolor de la pèrdua en què se'ns parla del poder que té l'art per expressar allò que hom no té el valor o la força per explicar amb paraules. Una trama en la qual es reivindica la importància de la identitat i la recerca de l'origen. Una narrativa addictiva que, gràcies a l'ús constant del *flashback* i el *flashforward*, la fa dinàmica i difícilment resistible. ■

Trenes tallades. Records d'una nena de Rússia
 Autoria: Roser Rosés
 Edicions Cal·ligraf
 199 pàgines
 PVP: 18,00€

Roser Rosés. 1926-2025

Cal·ligrafa

La Roser va néixer l'any 1926 a Barcelona i la seva infantesa va estar marcada per la Guerra Civil i la Segona Guerra Mundial.

L'any 1932, amb 12 anys, La Roser va ser enviada a l'URSS pels seus pares per a salvaguardar-la dels estralls de la Guerra Civil a Barcelona. Allà, lluny de la família va viure la Segona Guerra Mundial, en un llarg recorregut per la Unió Soviètica fugint de l'avançament de les tropes nazis. No va ser fins l'any 1947 que, després d'un llarg periple a través dels Estats Units i Mèxic, va poder retornar a Barcelona i retrobar els seus pares, en plena dictadura franquista, eliminant qualsevol rastre documental del seu pas per l'URSS per a evitar les represàlies franquistes.

La Roser va donar classes de català i rus i va fer de traductora. Va col·laborar amb la UNESCO i com a voluntària del Museu d'Història de Catalunya en la recuperació de la memòria històrica, compartint les seves vivències a causa de la guerra amb tota mena d'alumnes i joves.

L'any 2016 la Roser va publicar el llibre *Trenes tallades. Records d'una nena de Rússia*, un relat corprenedor i ple de vida d'aquells anys d'exili forçat. La seva va ser una narració lúcida, tendra i intensa d'una infantesa i adolescència marcades per les guerres. De *Trenes tallades* se n'han fet 5 edicions.

El passat mes de febrer es va estrenar el documental *Roser Rosés, una nena de la guerra*, dirigit per l'historiador Josep Puy i realitzat per Antoni Verdaguer i amb la participació de l'actriu Rosa Aguado.

L'any 2017 va rebre el premi LiberPress i el passat dia 14 de maig havia de rebre el premi Valors, que atorga el Consell de l'Advocacia Catalana, i que recollirà la seva família.

Va ser una dona plena de vida i alegria. Va ser un gran plaer haver pogut compartir amb ella els seus records i la seva esperança.

La muerte no desvelada
 Autoria: Lluís Cabrera
 Editorial: Rocaeditorial
 Primera edició maig 2025
 364 pàgines
 PVP: 21,75€

Entre els dimonis de la terra i “los angelillos del cante”

Jordi Panyella, periodista

Algú que apareix a la solapa d'un llibre ressaltant en la seva biografia tres dates com a moments fundacionals de la pròpia existència explica ja d'entrada un tipus de personalitat polièdrica, volgutament angulosa. Reivindicar el lloc de naixement, la identitat d'adopció i la vocació de ser dibuixen un personatge que s'ha construït sense renunciar a cap dels ingredients de la recepta i amb una idea clara de qui és i qui ha volgut ser sempre.

L'home complexe que es presenta a la solapa de la novel·la *La muerte no desvelada* (Rocaeditorial) és Lluís Cabrera que, al fet d'haver nascut a un poble de Jaén, haver assumit plenament la seva identitat de català d'Andalusia, reivindicant la bandera i l'essència dels andalusos, i haver fundat una de les principals factories de cultura del país, El Taller de músics, hi suma ara la consolidació de la seva nova faceta d'escriptor d'històries, novel·lista, constructor de serenates per enamorar la concurrència a través de la lectura.

De fet, en la suma de totes les coses, això és en Lluís; un enamorador, un seductor de primera.

Com que en Lluís reuneix tots els pals del cante, i també totes les cordes de la guitarra, el bateig del seu últim llibre el maig passat a Barcelona va ser un acte multitudinari, transversal, un reconeixement al personatge i, sobretot, una demostració evident que hi ha moltes ganes de llegir-lo, d'endinsar-se pels camins i els personatges de l'univers real de la Serra de Màgina, terra que va parir aquest home de món i de cultura.

Vet aquí un indret que l'autor captura amb tota la seva essència per pintar un fresc realista d'un temps i d'una gent però també un país i un relat que el novel·lista modifica segons el seu caprici. Aleshores la Serra de Màgina queda embolcallada d'una història carregada de màgia, amb éssers a mig camí entre el misteri i l'ultratomba que transiten al costat d'altres més terrenals, més genuina-

ment castissos, com el *Aseao*, el *Pocasluces* o el *Follacabras*. I sense deixar la terra coneguda, i als éssers que l'habiten, Cabrera fa desfilar la novel·la per bars i tavernes on el personal chateau, que vol dir que va de chatos, i tot es mou al ritme de l'alegre orquestrina.

Els músics i la bona gent fan tot el que poden per fer la vida alegre, passadora, però la remor de fons de la novel·la són enveges que es coven, odis i temors, unes passions massa profundes, massa sentides. Cabrera porta les relacions humanes al límit i aleshores esdevé l'inevitable; una mort molt estranya, fins i tot potser delictiva, i una necessària investigació per aclarir-ne les circumstàncies.

De tot això va *La muerte no desvelada*, història que com el mateix autor és fruit d'un creuament de camins. La novel·la és un cant profund a la terra, a un garlar que vol dir una manera de definir-se, una manera de ser, una cultura, però el relat també s'erigeix com una denuncia política, un assenyalament a una *sociedad de manejo de cintura según conveniencia* que passa del ball del franquisme al chalaneo socialista, saltant d'un a un altre modus vivendi quasi sense ni haver de canviar-se de jaqueta i sempre amb el trapicheo com a excepció del terme i forma grupal de conducta.

Amb Cabrera i *La muerte no desvelada* queda clar que això de viure és una madeixa que, un cop descabdellada, permet descobrir que les aparences sempre enganyen, que la família és un món d'enveges i conflictes, que les beates són més putes que les gallines, els mossens bocs atrapafaldilles i la gent d'Es-glésia un cenobi de conspiradors terrenals.

Sort n'hi ha del sentit de l'humor del Lluís Cabrera que ho impregna tot. Sort també del recurs narratiu de la màgia i del trocet de cel que l'autor convida a conèixer on, malgrat tot, encara hi queda algun angelet per donar un cop de mà quan faci falta i a qui li faci falta, ni que sigui per afinar en això tan complicat i tan profund del cante. ■

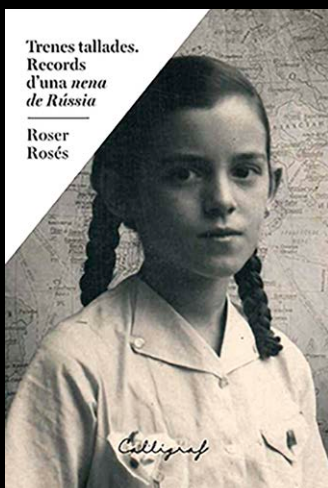

Roser Rosés i Senabre (1926-2025) ens va deixar el dos de maig a l'edat de 99 anys. La seva vida ha estat un exemple de fermesa i serenor davant les nombroses vicissituds que ha hagut de patir al llarg de la seva existència.

Josep Puy
Historiador

Fou una dona forta i perseverant que ha esdevingut una inqüestionable i autèntica pàgina de la història del segle XX del nostre país. La seva biografia mereix continuar sent coneguda i difosa com a referència i exemple per a les noves generacions. Va viure els estralls dels bombardejos i les perllongades estades en el metro de Barcelona, convertit en refugi, després que la guerra estronqués l'encant i el gaudi de les colònies viscudes a la Pineda de Calafell en el mes de juliol de 1936.

Helena Vidal, filla d'August Vidal qui fou un dels seus millors mestres a Rússia, prologa aquesta obra i descriu amb cura i sentiments precisos la seva figura: "Als qui la coneixem, ens impressiona la fortalesa d'aquesta dona menuda i reservada, humil, que ha sobreviscut als drames col·lectius i al seu drama particular amb una salut física i mental absolutament envejables[...] És ben bé que el que té importància no és el que has viscut, sinó com ho has viscut, i és evident que la Roser ha viscut la vida sabent treure'n valor, força i moltes ganes de viure".

La seva infantesa a Barcelona en temps de la guerra, els nou anys d'exili [1938-1947] i les dures adversitats del retorn conviden a la reflexió i a la (re)lectura de la seva autobiografia, "Trenes tallades. Records d'una nena de Rússia" editada per Cal·lígraf (2016) i que ja compta amb 5 edicions. En el llibre hi trobem el relat i els records de la seva infantesa, dels anys d'estudi en el Grup Escolar Mossèn Cinto Verdaguer del carrer Lleida de la capital catalana i, sobretot, molts detalls i situacions del seu periple per l'URSS i el retorn a casa procedent de Mèxic en el mes de març de 1947. Ha estat una vida intensament viscuda i amb el singular afegit d'haver conegut personalitats com Joan Comorera, el mestre Juan Bote, el Dr. Josep Bonifaci o el diplomàtic Narciso Bassols.

Helena Vidal seguia insistint en aquestes reflexions en la seva intervenció dins el documental *Roser Rosés, una nena de la guerra* que vàrem estrenar al Cinema Catalunya el dilluns 24 de febrer, setmanes abans del seu traspàs. Sense imaginar-ho, l'emotiva jornada a Terrassa esdevingué el darrer i merescut homenatge a una persona que mai va dramatitzar de tot el que li va tocar viure i sofrir amb l'anada a la Unió Soviètica amb la que va ser la sisena i darrera expedició dels "nens de la guerra" a l'URSS que sortí de Barcelona el 25 de novembre de 1938.

La Dra. Imma Colomina, gran experta en l'exili dels nens en territori soviètic, ho deixa prou clar en la seva col·laboració: "aquests

La Roser a l'Agència Literària AFZ (4 de desembre de 1982)

infants van patir l'exili i, sols, sense els seus pares, van haver d'afrontar nombroses adversitats. Tot i que molts van rebre una formació qualificada a la Unió Soviètica, el seu retorn als llocs d'origen no va ser gens fàcil". La Roser va tornar a casa en el mes de març de 1947. Havia marxat a l'edat de dotze anys i regressava amb vint-i-un. Durant tot aquell període va viure una veritable odissea on l'ensucrada arribada a Leningrad i la bona acollida i estada a Moscou donaren pas a un calvari d'imprevisibles conseqüències a partir de la invasió del territori soviètic per part dels alemanys el mes de juny de 1941.

El seu periple és una singular i dramàtica lliçó de geografia que començava a l'antiga Sant Petersburg per continuar a la capital [1939-1941], vivint a Kukkus (República Soviètica dels Alemanys del Volga) Kokand (Uzbekistan), Crimea i retornant a Moscou. A cada indret sura un plec d'anècdotes i un munt de llàgrimes, fam i precarietat. La Roser ens ho recordava molt bé, amb tota mena de detalls i palesant una memòria prodigiosa que ens ha impactant fins els darrers temps de la seva existència.

Els vincles familiars van fer possible el seu trasllat als Estats Units i després a Mèxic. I mesos després amb el City of Lisbon salpà de Nova York fins al port de Vigo i posteriorment a Barcelona. La mare i el germà l'esperaven a Galícia i el pare ho feia a l'estació del carrer Aragó a Barcelona. Sempre es va dir que havia tornat de Mèxic i l'estada a l'URSS romandria sempre oculta. "No havia existit". La complicitat i el silenci havien de ser totals i sense cap mena de fissura. Qualsevol error oferia un cost molt elevat amb el que podrien ser tota mena de llargs i persistents interrogatoris i escorcolls.

Durant força temps no se sentia ni d'aquí ni d'enlloc. Es trobava estranya en la seva pròpia terra. Reconeixia que havia perdut tota mena de referències socials. Amb el pas dels anys: el treball dins l'Agència Literària, l'amor per la lectura, les correccions, la figura d'Alfred Vilaplana i l'arribada dels fills esdevingueren una gradació de merescudes satisfaccions en el marc d'una vida intensament viscuda. Exemple, sense parió, per a tots els qui l'hem conegut i tractat.

Enguany, el Consell de l'Advocacia Catalana li va concedir un dels premis "Valors" –Valentia– que lliura cada any a persones i institucions defensores/lluitadores dels drets humans i la justícia social. La Roser el rebia per "la seva trajectòria vital caracteritzada per la resiliència, la perseverança i la valentia". Tristament no hi va ser a temps. El lliurament va tenir lloc a Terrassa el dia 15 de maig. La seva absència va impregnar la sala del vapor Prodis d'una immensa emoció. El parlament de la seva filla Eulàlia esdevingué un commovedor homenatge per una persona que romandrà sempre entre nosaltres. ■

Curs de primers auxilis; la Roser és la del mig (Pravda, 2 de maig de 1939)

DEL MENJAR I BEURE

Cultura i tradició: “L’hora del vermut”

El vermut, tal com el coneixem avui, té el seu origen a Itàlia, concretament a Torí, cap a l’any 1870. A Catalunya, aquesta beguda aromatitzada es va introduir al segle XIX a través de Reus, considerada el bressol del vermut a L’Estat espanyol.

Dona a la terrassa d'un cafè
Josep Berga i Boada (1905)

Aquarel·la sobre paper
33,5 x 22,5 cm
Museu d'Art de Girona
Fons d'Art de la Diputació de Girona

El vermut és un vi aromatitzat amb espècies, arrels i plantes aromàtiques, sotmès a una criança més o menys llarga en botes. El seu ingredient botànic principal és l'**Artemisia absinthium**, coneguda com a **donzell**, que li aporta l'amargor característica que el defineix.

Té una graduació alcohòlica d'entre 14 i 18 graus, i pot ser de color blanc, vermell o rosat. El vermut blanc també es pot elaborar en versió seca, especialment pensada per a la cocteleria.

La tradició de beure vermut com a ritual social es va popularitzar especialment als anys cinquanta, entre la classe mitjana. Era habitual sortir de missa i asseure's en una terrassa a compartir un aperitiu amb la família o els amics abans de dinar. El vermut, sovint diluït amb sifó, s'acompanyava de tapes com olives, patates, escopinyes, seitons en vinagre o calamars a la romana. Aquesta pràctica es coneix com "**l'hora del vermut**", que acostumava a ser entre les 12 i les 2 del migdia. En els darrers anys, aquesta tradició ha viscut un ressorgiment, impulsada per l'aparició al mercat de vermuts artesanals i de gran qualitat. Avui dia, el sifó ha deixat pas al gel i a una rodanxa de taronja, i el costum de prendre vermut s'ha estès a totes les edats i classes socials. Fins i tot la gent jove ha contribuït a revitalitzar aquesta pràctica com a moment de trobada, tertúlia i relax.

Pel que fa a l'elaboració del vermut, cada casa guarda la seva recepta com un tresor. Les herbes es poden **macerar** durant setmanes amb aiguardent, o bé **infusionar-les**, segons el temps i el mètode de cada elaborador. La maceració és un procés més lent i complex, mentre que la infusió és més ràpida.

Un cop fet aquest procés, es barreja amb una base de vi –generalment blanc o rosat–, sovint de varietats com la garnatxa o el macabeu, tot i que cada productor escull el vi que millor s'adapta a la seva fórmula.

Finalment, el vermut pot sortir al mercat com a producte jove (sense cap menció especial) o com a **Reserva**, si ha passat almenys un any en bota seguint un procés de criança oxidativa. ■

*El Restaurant Mas Romeu us
desitja una bona Festa Major!*

MICHELIN
2025

Tripadvisor
Travellers'
Choice Awards

Del 22 al 28 de juliol

Blanes

53^è Concurs
Internacional
de Focs
d'Artifici de la
Costa Brava

FESTA MAJOR ²⁰²⁵

23

DE JULIOL

**Pirotècnia
Alpujarreña**

Granada

24

DE JULIOL

**Pirotècnia
Valenciana**

València

25

DE JULIOL

**Pirotècnia
Pablo**

Astúries

26

DE JULIOL

**Pirotècnia
Pibierzo**

Lleó

27

DE JULIOL

**Pirotècnia
Zaragoza Grup
Etienne Lacroix**

Saragossa-França